

**QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI**

**MAGISTRAT DR. JOSEPH MIFSUD
B.A. (LEG. & INT. REL.), B.A. (HONS.), M.A. (EUROPEAN), LL.D.**

**Il-Pulizija
(Spettur Robert Vella)
(Spettur Matthew Galea)**

vs

**Perit Roderick Camilleri
Perit Anthony Mangion
Omissis
Omissis**

Illum 1 ta' Lulju, 2021

Kumpilazzjoni numru 146/2020

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputati Perit Roderick Camilleri, detentur tal-karta tal-identita' numru 0245583M, Perit Anthony Mangion, detentur tal-karta tal-identita' numru 0625047M, Omissis, detentur tal-karta tal-identita' numru 0135683M u Omissis, detentur tal-karta tal-identita' numru 0446777M billi huma akkuzati talli f'dawn il-Gzejjer Maltin, nhar it-2 ta' Marzu, 2020, ghall-habta tas-saghtejn u ghoxrin ta' wara nofsinhar (14:20hrs), gewwa Triq Joseph Abela Scolaro, Hamrun u Triq Antonio Miruzzi, Santa Venera:

1. B'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni taghhom, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, ikkagunaw il-mewt ta' Maria Assunta Pace, detentrici tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 0167165M.
2. U aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi, u fil-gimghat ta' qabel, b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni taghhom jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, ikkagunaw hsarat jew hassru jew gharrqu diversi proprjetajiet u/jew oggetti ohra ghad-dannu ta' Carmelo Pace, Maria Assunta Pace, Carmel Pace, David Zerafa, Rosaria Zerafa, John Sammut, Grace Sammut, Joseph Sammut, il-kumpanija maghrufa bhala 'Edu Centre Limited', u/jew diversi persuni ohra.

Lill-Perit Roderick Camilleri, il-Perit Anthony Mangion u Omissis wahedhom:

3. Talli fl-istess data u anke fix-xhur ta' qabel, gewwa dawn il-Gzejjer Maltin, sabiex jiksbu xi vantagg jew beneficcju ghalihom infushom jew ghal haddiehor, f'xi dokument mahsub ghal xi awtorita' pubblika, xjentement ghamlu dikjarazzjoni jew stqarrija falza jew taw taghrif falz.
4. U aktar talli fl-istess data u anke fix-xhur ta' qabel, gewwa dawn il-Gzejjer Maltin, ghamlu dikjarazzjoni falza ghall-ghan tar-regolamenti elenkati fl-Avviz Legali 136/2019.

Lill-Perit Anthony Mangion wahdu:

5. Talli fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi u fil-gimghat ta' qabel naqas li jkun prezenti fuq is-sit ta' kostruzzjoni msemmi kull meta kienu qed jittiehdu decizjonijiet li jaffettwaw ir-riskju ta' hsara lill-proprjeta' ta' terzi persuni jew korriment lill-persuni li setghu jigu kkawzati mix-xoghljiet.

Lill-Perit Anthony Mangion, Omissis u Omissis wahedhom:

6. Talli fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi u fil-gimghat ta' qabel naqsu milli josservaw dikjarazzjoni tal-metodu skont it-termini tar-regolamenti indikati fl-Avviz Legali 136/2019.

Il-Qorti giet gentilment mitluba sabiex f'kaz ta' htija tqis lill-imputat omissis bhala li sar recediv ai termini tal-artikoli 49 u 50 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta wara li kien misjub hati ta' diversi sentenzi moghtija lill-Qorti ta' Malta, liema sentenzi saru definittivi u ma jistghux jigu mibdula.

Il-Qorti giet ukoll gentilment mitluba wkoll sabiex fil-kaz ta' htija, barra milli tapplika l-piena skont il-ligi, tordna lill-imputati jhallsu l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti jew periti mahtura fil-proceduri inkluz dawk mahtura fil-process verbal relattiv, ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qorti giet ukoll gentilment mitluba wkoll sabiex fil-kaz ta' htija, barra milli tapplika l-piena skont il-ligi, tordna l-konfiska tal-corpus delicti u cioe' tal-ingenju tal-marka Case, mudell CX 245D SR a favur il-Gvern ta' Malta, ai termini tal-Artikolu 23 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qorti giet finalment gentilment mitluba wkoll sabiex f'kaz ta' sejbien ta' htija fil-konfront tal-Perit Roderick Camilleri u l-Perit Anthony Mangion, b'zieda ma' kull piena, tordna jew tawtorizza s-sospensjoni jew it-tahsir jew l-iskwalifika milli jzommu jew jiksbu xi warrant, licenzja, permess jew awtorita' ohra mahruqa mill-Gvern jew xi awtorita' pubblika ohra ghal dak iz-zmien li l-Qorti jidhrilha xieraq, ai termini tal-Artikolu 30 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat in-nota tal-Avukat Generali (*a fol. 830*) datata 28 ta' Jannar 2021 li permezz taghha baghat lill-imputati biex jigu ggudikati minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali kif mahsub taht:

Fil-konfront tal-imputati kollha:

1. Fl-artikolu 225(1) tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
2. Fl-artikolu 328(a)(d) tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fil-konfront tal-imputati l-Perit Roderick Camilleri, il-Perit Anthony Mangion u Omissis wahedhom:

3. Fl-artikolu 188(1) tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
4. Fir-regolamenti 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10 u 21(5) tar-Regolamenti dwar l-Evitar ta' Hsara lill-Proprijeta' ta' Terzi Persuni, Avviz Legali 136 tal-2019, kif emendat bl-Avviz Legali 180 tal-2019, Legislazzjoni Sussidjarja 513.06;

Fil-konfront tal-imputat Perit Anthony Mangion wahdu:

5. Fir-regolamenti 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 u 21(3) tar-Regolamenti dwar l-Evitar ta' Hsara lill-Proprijeta' ta' Terzi Persuni, Avviz Legali 136 tal-2019, kif emendat bl-Avviz Legali 180 tal-2019, Legislazzjoni Sussidjarja 513.06;

Fil-konfront tal-imputati Perit Anthony Mangion, Omissis u Omissis wahedhom:

6. Fir-regolamenti 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, u 21(3) tar-Regolamenti dwar l-Evitar ta' Hsara lill-Proprijeta' ta' Terzi Persuni, Avviz Legali 136 tal-2019, kif emendat bl-Avviz Legali 180 tal-2019, Legislazzjoni Sussidjarja 513.06;

Fil-konfront tal-imputat Omissis wahdu:

7. Fl-artikoli 49 u 50 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fil-konfront tal-imputati kollha:

8. Fl-artikoli 15A, 17, 23, 532A, 532B u 533 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Fil-konfront tal-imputati l-Perit Roderick Camilleri u l-Perit Anthony Mangion:

9. Fl-artikolu 30 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat illi waqt l-udjenza tad-9 ta' Frar 2021 (*a fol. 853*) gew moqrija l-Artikoli mibghuta mill-Avukat Generali fit-28 ta' Jannar 2021, u f'liema seduta, l-imputati Roderick Camilleri u Anthony Mangion iddikjaraw li ma ghandhomx oggezzjoni li l-kaz taghhom jigi trattat bi procedura sommarja filwaqt illi l-imputati Omissis u Omissis iddikjaraw li ghandhom oggezzjoni li l-kaz taghhom jigi trattat bi procedura sommarja.

Rat l-atti kollha ta' dan il-procediment u d-dokumenti esebiti inkluz wkoll l-atti kollha tal-inkjesta magisterjali in konnessjoni mal-incident mertu ta' dawn il-proceduri.

Semghet ix-xhieda kollha prodotti mill-Prosekuzzjoni, il-parte civile u d-d-difiza.

Rat in-nota ta' sottomissionijiet tal-parte civile John Sammut, Grace Sammut u Joseph Sammut a fol. 1202 et seq tal-process prezentata fl-14 ta' Mejju 2021.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-Kummissarju tal-Pulizija a fol. 1207 et seq tal-process prezentata fl-14 ta' Mejju 2021.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Carmelo Pace, Ivana Maria Portelli u Matthew Pace bhala l-eredi ta' Miriam Pace a fol. 1263 tal-process prezentata fis-17 ta' Mejju 2013;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-Perit Anthony Mangion wahdu a fol 1280 et seq tal-process prezentata fl-14 ta' Ġunju 2021.

Rat in nota ta' sottomissjonijiet tal-Perit Roderick Camilleri wahda a fol. 1332 et seq tal-process prezentata fil-15 ta' Ġunju 2021.

Ikkunsidrat

XHIEDA

Fil-Proces Verbal xehdu erbghin (40) xhud kif gej:

Erbios Hysa (a fol 148); Dr. Mario Scerri (Rapport) (a fol 163); Perit Richard Aquilina (Rapport) (a fol 207); Perit Tekniku u Ufficjal tad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili, Graham Attard (Rapport) (a fol 217); Ufficjal tad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili, Stephen Friggieri (Rapport) (a fol 229); PL Quentin Tanti (a fol 252); Spettur Robert Vella (a fol 257); Spettur Matthew Galea (a fol 285); Carmel Pace (a fol 330); Carmel Pace (a fol 335); Ivana Portelli (a fol 339); Matthew Pace (a fol 347); Martin Saliba (a fol 353); Martin Saliba (a fol 367); Ivor Robinich (a fol 389);

Malcolm Mallia (a fol 502); Christopher Zarb (a fol 515); Nerika Dalli (a fol 522); Ishmael Sciberras (a fol 525); Joseph Borg (a fol 529); Perit Roderick Camilleri (a fol 535); Ludwig Dimech (a fol 537); Nicholas Spiteri (a fol 559); Carmel Pace (a fol 562); Ivan Pace (a fol 567); Spettur Matthew Galea (a fol 570); Simon Zarb (a fol 575); Keith Cutajar (Rapport) (a fol 585); Av. Mario Buttigieg (Rapport) (a fol 712); Prof. Marie Therese Camilleri u Dr. Ali Sarfraz (Rapport) (a fol 757); PC 1285 Graham Cassar Bonaci (Rapport) (a fol 761); Perit Prof. Dr. Eur. Ing. Perit Alex Torpiano (Rapport) (a fol 926); Espert Tekniku Emanuel Vella (Rapport) (a fol 1067); Esperti Forensici Dr. Daniel A. Vella u Mr. Matthew Grima (Rapport) (a fol 1070); PC 1111 Braden Borg (Rapport) (a fol 1116); WPC 424 Abigail Grech (Rapport) (a fol 1137, a fol 1145, a fol 1227, a fol 1300 u a fol 1383); Perit Tekniku Mario Buttigieg (Rapport) (a fol 1445).

F'dan il-process, quddiem din il-Qorti, xehdu wiehed u sittin (61) xhud kif gej:

Margaret De Battista (*a fol 76 et. seq.*); Spettur Robert Vella (*a fol 79 et. seq.*); Keith Cutajar (*a fol 206 et. seq.*); Carmelo Pace (*a fol 260 et. seq.*); John Sammut (*a fol 274 et. seq.*); Rosette Zerafa (*a fol 280 et. seq.*); Carmelo Pace (*a fol 342 et. seq.*); Ivana Portelli (*a fol 357 et. seq.*); PS 267 Anthony Cassar (*a fol 364 et. seq.*); PC 751 Christian Mercieca (*a fol 399 et. seq.*); PC 948 Christian Gauci (*a fol 402 et. seq.*); Carl Farrugia Wismayer (*a fol 404 et. seq.*); Grace Sammut (*a fol 409 et. seq.*); John Sammut (*a fol 413 et. seq.*); David Zerafa (*a fol 416 et. seq.*); Stephen Cachia (*a fol 430 et. seq.*); Spettur Matthew Galea (*a fol 489 et. seq.*); Direttur tad-Dipartiment tal-Protezzjoni

Civili Emanuel Psaila (*a fol 520 et. seq.*); Direttur tad-Deputat Direttur tad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili Peter Paul Coleiro (*a fol 524 et. seq.*); Anthony Pisani (*a fol 526 et. seq.*); Perit Graham Attard (*a fol 530 et. seq.*); Dr. Jonathan Joslin (*a fol 533 et. seq.*); Dr. Michael Spiteri (*a fol 535 et. seq.*); Spettur Matthew Galea (*a fol 537 et. seq.*); Michael Gauci (*a fol 555 et. seq.*); Clayton Agius (*a fol 557 et. seq.*); Raymond Borg (*a fol 560 et. seq.*); PL Mario Buttigieg (*a fol 566 et. seq.*); Carmel Pace (*a fol 582 et. seq.*); Dr. Daniel Vella u Matthew Grima (*a fol 693 et. seq.*); Perit Joe Bugeja (*a fol 708 et. seq.*); Perit Daniel Portelli (*a fol 723 et. seq.*); Perit Antoine Zammit (*a fol 754 et. seq.*); Dr. Daniel Vella u Matthew Grima (*a fol 765 et. seq.*); Prof. Alex Torpiano (*a fol 788 et. seq.*); Eunice Grech Fiorini (*a fol 834A et. seq.*); Perit Robert Zerafa (*a fol 845 et. seq.*); Perit Gordon Zammit (*a fol 849 et. seq.*); Ivor Robinich (*a fol 851 et. seq.*); Martin Saliba (*a fol 855 et. seq.*); WPC 424 Abigail Grech (*a fol 862 et. seq.*); Spettur Matthew Galea (*a fol 892 et. seq.*); Supretendent Robert Vella (*a fol 902 et. seq.*); Martin Saliba (*a fol 927 et. seq.*); Ivor Robinich (*a fol 933 et. seq.*); Ray Scicluna (*a fol 937 et. seq.*); Perit Gordon Zammit (*a fol 987 et. seq.*); Perit Daniel Portelli (*a fol 995 et. seq.*); Perit Joe Bugeja (*a fol 997 et. seq.*); Perit Robert Zerafa (*a fol 998 et. seq.*); Martin Saliba (*a fol 1003 et. seq.*); PL Mario Buttigieg (*a fol 1006 et. seq.*); Joseph Borg (*a fol 1015 et. seq.*); Prof. Alex Torpiano (*a fol 1034 et. seq.*); Christopher Zarb (*a fol 1041 et. seq.*); Prof. Alex Torpiano (*a fol 1050 et. seq.*); Keith Cutajar (*a fol 1073 et. seq.*); Supretendent Robert Vella (*a fol 1080 et. seq.*); Warren Mansueto (*a fol 1082 et. seq.*); Probation Officer Svetlana Bezzina (*a fol 1100 et. seq.*); Probation Officer Sharlet Fabri (*a fol 1146 et. seq.*).

RIJASSUNT TAX-XHIEDA FL-INKJESTA

Erbios Hysa (Fol 148 tal-Proces Verbal) ikkonferma bil-ġurament l-istqarrijiet li huwa kien ta lill-Pulizija. Fl-ewwel stqarrija kien qal li fil-ħin tal-incident huwa kien qiegħed jimla' t-trakk bil-gaffa. Sussegwentement fit-tieni stqarrija huwa kkjarifika li fl-ewwel stqarrija tiegħu ma kienx ta l-informazzjoni kollha. Spjega li Nicholas Spiteri kien qiegħed jaħdem bil-musmar vicin il-bini li waqa'. Il-materjal li kien hemm kien iebes. X'ħin Spiteri kien qiegħed jaħdem taħt il-bini, il-bini ikkrolla. Fil-pront Spiteri nehħa l-gaffa minn taħt il-bini u mexxieha għan-naħa l-oħra tas-sit. Lil Hysa qallu li jekk kien se jitkellem u jgħid xi haġa b'rasu kien se jdur. Ix-xhud ikkonferma wkoll minn fejn kienet instaġet il-gaffa li kienet armata bil-musmar.

Dr Mario Scerri (Fol 163 tal-Proces Verbal) irrelata li Maria Assunta Pace kellha fratturi estensivi fuq il-qasba tas-sieq il-leminija u l-għaksa l-leminija. Din kienet indikazzjoni li ġiet maqbuda minn saqajha riżultat ta' oġġett tqil li waqa' fuqha. Riżultat tad-debris li waqa' fuqha hija spiccat belgħet ammont ta' trab. Il-kawża tal-mewt ġiet stabbilita li kienet asphysixa riżultat tat-tiġrif tal-bini. Hija ma mitietx mill-ewwel mal-waqgħa tal-bini iżda mietet f'it tal-ħin qasir wara.

Il-Perit Richard Aquilina (Fol 207 tal-Proces Verbal) għamel deskrizzjoni tas-sit fejn seħħ l-incident u ndika wkoll it-tracci tal-katina taż-żewġ excavators li kien hemm fis-sit precizament excavator bil-bucket u oħra bil-musmar.

Il-Perit Tekniku u Ufficjal tad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili, Graham Attard (Fol 217 tal-Proces Verbal) ta spjegazzjoni fiex kienet tikkonsisti l-operazzjoni ta' salvataġġ u kif giet koordinata l-istess operazzjoni. L-ewwel gie żgurat li l-ebda persuna ma tidhol fis-sit tal-incident biex l-ewwel tkun tista' issir tfittxija bil-klieb. Il-presenza ta' nies oħra kienet twassal biex il-klieb jiġu sgwidati. Sussegwentement permezz ta' crane tneħħew soqfa li kienu perikolanti. It-tfittixija imbagħad kompliet b'numru imdaqqs ta' haddiema sakemm imbagħad is-sinjura Pace giet lokalizzata u giet certifikata mejta fuq il-post.

L-Ufficjal tad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili, Stephen Friggieri (Fol 229 tal-Proces Verbal) ipprezenta numru ta' ritratti li ttiehdu tas-sit tal-incident.

PL Quentin Tanti (Fol 252 tal-Proces Verbal) xehed għan-nom tar-Registratur tal-Kumpaniji. Huwa ipprezenta d-dokumenti relatati mal-kumpanija LK Limited bin-numru tar-registrazzjoni C 34234, Carin Construction bin-numru tar-registrazzjoni C 12194 u MCZ MC Developers Limited bin-numru tar-registrazzjoni C 91511.

L-Ispettur Robert Vella (Fol. 257 tal-Proces Verbal) ipprezenta hames stqarrijiet: (a) żewġ stqarrijiet ta' Nicholas Spiteri datati 4 u 5 ta' Marzu 2020; (b) żewġ stqarrijiet ta' Erbios Hysa datati 4 u 5 ta' Marzu 2020; u (c) dikjarazzjoni ta' Andy Skenderas.

L-Ispettur Matthew Galea (Fol 285 tal-Proces Verbal) ipprezenta wkoll numru ta' stqarrijiet: (a) stqarrija ta' Nicholas Spiteri mehuda fit-3 ta' Marzu 2020; (b) stqarrija ta' Erbios Hysa datata 3 ta' Marzu 2020; (c) stqarrija ta' Karljos Dimech datata 4 ta' Marzu 2020; (d) tlett stqarrijiet ta'

Ludvic Dimech datati 4, 6 u 11 ta' Marzu 2020; (e) stqarrija ta' Malcolm Mallia datata 11 ta' Marzu 2020; (f) żewġ stqarrijiet ta' Roderick Camilleri datati 2 u 6 ta' Marzu 2020; (g) żewġ stqarrijiet ta' Anthony Mangion datati 2 u 6 ta' Marzu 2020. Aktar tard l-Ispettur Galea ipprezenta wkoll telephone recording dwar taħdita li huwa kellu ma' William Robert Busuttil.

Carmel Pace (Fol 335 tal-Proces Verbal) xehed li huwa kien residenti fil-fond bin-numru 28, El Carmel, Triq Joseph Abela Scolaro, Hamrun, Malta. Hu kien jirrisjedi ma' martu u ż-żewġt itfal tiegħu Ivana u Matthew. Spjega li l-ewwel darba li ltaqa' mal-izviluppatur Malcolm Malli kien bejn Mejju u Lulju 2019. Hu u martu kienu saru jafu li se jsir l-izvilupp u kienu iddecidew li jbiegħu d-dar u jtilqu minn hemm. Is-sensara tas-sit kienet introduciethom ma' Mallia biex jara jekk kienx interessat li jixtri l-post tagħhom iżda n-negozju ma seħx peress li l-garaxx ta' taħt ir-residenza ma kienx tagħhom. Ix-xogħol ta' żvilupp beda fis-6 ta' Frar 2020. Kompla jgħid li l-izviluppatur kien bagħat surveyor biex jara d-dar tagħhom minn ġewwa u jagħmel condition report. Il-post kien perfett u ma kien fih xejn, lanqas moffa. Pace kompla jgħid li bħal donnu ma kienx konvint bil-perit tal-izviluppatur u allura kien qabbad lill-Perit Robert Zerafa biex jagħmillu rapport. Fit-18 ta' Frar twaqqaq parti mill-ħajt tal-ġnien li jmiss mal-ġara tiegħu Rosette Zerafa. Dan wassal sabiex sfronda parti mill-ħajt tal-bitha ta' Zerafa. Il-mument li waqa' l-ħajt kien qisu sar terremot. Spjega li dakinhar martu Miriam Pace dehret inkwetata hafna u għalhekk Malcolm Mallia qalilha biex jagħmel laqgħa mal-Perit tiegħu u l-kuntrattur. Il-laqgħa saret fl-24 ta' Frar 2020. Waqt din il-laqgħa, Pace bdew isemmulhom biex iħallu ż-żewġ piedi u nofs. Iżda l-izviluppatur u

dawk li kien miegħu bdew jgħidulhom li dik ligi antika u li illum jeżisti makkinarju li jaqta' b'sega u jiġi flash mal-appoġġ. Pace bdew jinsistu magħhom biex huma jirrispettaw din id-distanza u jużaw it-trencher. Iżda huma ma ridux iħallu d-distanza u jużaw it-trencher. F'każ li kienet sejra tithalla d-distanza, Mallia nsista li l-musmar kien se jintuża għaliex inkella kien se jiġieħ hafna flus. Pace hass li din kienet theddida. L-eżitu tal-laqgħa imbagħad kien li se jittieħdu samples minn nofs is-site biex tiġi stabbilita l-kwalita tal-blat u li mbagħad kienu se jrin jerggħu jtkellmu.

Pace kompli jgħid li fis-27 ta' Frar 2020 daħal id-dar u sema' damdim kbir mal-appoġġ. Huwa tela' fuq il-bejt u ra lil wieħed ta' kulur skur jagħti b'mazza mal-kolonna tal-konkos li kienet tiġi bejn il-hajt li jagħti għal Triq Abela Scolaro u l-hajt tal-ġnien li jagħti għall-appoġġ.

Ivana Portelli (Fol 339 tal-Proces Verbal) xehdet li hija tiġi t-tifla ta' Miriam Pace. Spjegat li għalkemm hija kienet ilha li telqet mid-dar minn April 2018, ommha kienet tkellimha hafna u kienet inkwetata hafna fuq l-iżvilupp li kien qiegħed isir ma ġenb id-dar tagħha. Malli saru jafu bl-iżvilupp, il-ġenituri tagħha kienu anke bdew jaraw jbiegħux id-dar. Kienu anke iltaqgħu mal-iżviluppatur biex jaraw jekk kienx interessat li jixtri d-dar tagħhom. Pero' peress li l-garaxx ta' taħthom ma kienx propjeta tagħhom, il-bejgħ ma mmaterjalizzax. Kompliet tgħid li l-ġenituri tagħha kienu mbagħad qabdu lill-Perit Robert Zerafa biex jagħmel rapport fuq id-dar tagħhom. Fl-24 ta' Frar 2020 saret laqgħa mal-Perit tal-iżviluppatur u l-iżviluppatur rigward il-kwisjtoni tad-distanza taż-żewġ piedi u nofs. Ix-xhud spjegat li jekk l-iżviluppatur kien se jħalli din id-distanza, it-trencher ma kinitx sejra tintuża.

Matthew Pace (Fol 347 tal-Proces Verbal) xehed li ommu kienet imwerwra ħafna bix-xogħol li kien qiegħed isir. Semma' wkoll kif min kien bena d-dar fejn kienu jirrisjedu Pace, certu Richard, kien sab lill-haddiema tal-iżviluppatur u qalilhom biex ma jmissux il-ħajt fejn hemm il-pilastri tal-konkos.

Martin Saliba (Fol 353 tal-Proces Verbal) ic-chairman tal-Awtorita tal-Ippjanar ippreżenta kopja tal-files PA 6459/2019. Spjega li l-permess kien hareġ fid-29 ta' Jannar 2020. Pero' l-esekuzzjoni tal-permess kienet sospiza sakemm jgħaddi t-terminu tal-appell. Id-decizjoni għet pubblikata fit-12 ta' Frar 2020 u t-terminu ta' tletin ġurnata tal-appell beda għaddej minn dakinhar. F'każ li ma jsir l-ebda appell, il-permess jiġi effettiv u jkun jista' jinbeda x-xogħol. Ix-xhud spjega wkoll li l-Awtorita ma kinitx għet notifikata li sejjer jibda x-xogħol. Dan għaliex il-commencement notice ma kienx intbagħat lilha.

Ivor Robinich (Fol 389 tal-Proces Verbal) il-Kap Ezekuttiv tal-Aġenzija tal-Bini xehed li l-Aġenzija u l-Awtorita juzaw l-istess sistema diġitali. Robinich ippreżenta kopja tal-assikurazzjoni tas-sit in kwistjoni, kopja tal-commencement notice u s-site management responsibility form, kopja tal-garanzija bankarja, method statement għall-excavation u demolition works kif wkoll serje ta' condition reports tal-propjetajiet adjacents. Ix-xhud spjega li l-condition reports intbagħtu lill-persuni konċernati mill-iżviluppatur.

Rigward il-kontenut tal-method statement, ix-xhud spjega li l-Aġenzija ma tidholx fil-kontenut u l-metodu ta' kif perit għandu jaħdem. Huma jieħdu nota tal-kontenut u jieqfu hemm. Jekk imbagħad ikun hemm

rapport li l-izviluppatur mhux qiegħed jimxi mal-method statement imbagħad jiġi eżaminat il-kontenut tal-method statement u jsir tqabbil max-xogħlijiet li jkunu qiegħdin isiru. Fuq mistoqsija tal-Maġistrat Inkwirenti, ix-xhud wiegħeb li l-Aġenzija ma tivverifikax jekk il-Perit jkunx tkellem jew iddiskuta l-method statement mal-kuntrattur jew mas-site technical officer.

B'referenza għall-kaz odjern, ix-xhud indika li fil-method statement ma kienx hemm indikat li sejjer jinhatt il-ħajt adjacenti għas-sit jew li se jsir skavi adjacenti għall-bini ta' terzi persuni.

Malcolm Mallia (Fol 502 tal-Proces Verbal) xehed li huwa għadu shareholding ta' 20% fil-kumpanija MCZMC Developers Limited. Spjega li huwa la kien site manager u lanqas Project Supervisor u li għalhekk id-dokument li kien ġie uploaded fis-sistema tal-Awtorita tal-Ippjanar kien skorrett. Qal li l-Perit tal-proġett kien il-Perit Roderick Camilleri u l-project supervisor kien Simon Zarb. Rigward haddiema involuti fil-proġett, ix-xhud spjega li kien hemm il-Perit Roderick Camilleri li huwa l-Perit tal-blokka, s-site technical officer li huwa l-Perit Anthony Mangion u l-kumpanija LK Limited sabiex tagħmel xogħol ta' demolizzjoni u skavar.

Spjega li kienu saru zewġ laqgħat mal-ġirien: waħda rigward ħajt ta' biṥha biex jiġi stabbilit jekk kellux jiġi mibdul jew le u l-oħra rigward il-ħajt vicin l-appoġġ tal-propjetajiet tal-ġirien. Il-ġirien kienu saqsew wkoll fuq l-iskavazzjonijiet. Pero' l-Perit Camilleri kien qalilhom li kien għadu kmieni u li qabel ried li jara waħda n-natura tal-blat u mbagħad tittieħed deċizzjoni minn hemm.

Fuq mistoqsija jekk issemmietx il-kwistjoni taz-zewg piedi u nofs, Mallia qal li issemmiet. Pero' l-Perit kien qal li kien għadu kmieni biex wiehed jitkellem fuqha. Ikkonferma li ssemmiet trencher pero' kienet għadha ma ttehditx decizjoni dwar kif sejra tintuza. Ix-xhud qal li ma kienx jaf li kien intqal diskors fis-sens li trencher jintuza biss jekk ma jithallew iz-zewg piedi u nofs u li jekk jithallew kien sejjer jintuza l-musmar. Ix-xhud indika li qtugh tal-blat fis-sit ma kienx beda. Rinfaccjat b' ritratti li juru li qtugh tal-blat kien beda, ix-xhud wiegeb li ma kienx konxju ta' dan. Huwa ma kienx ta struzzjonijiet f' dan is-sens. Mistoqsi wkoll jekk qattx iltaqa' mas-site technical officer, il-Perit u l-kuntrattur biex jiddiskutu kif se jimxu, ix-xhud wiegeb fin-negattiv.

Rigward id-decizjoni li jitnehha l-hajt ta' mal-girien, ix-xhud qal li tali decizjoni ittiehdet mill-Perit u li huwa bhala direttur ma kienx jaf biha. Rigward l-istruzzjonijiet li kien inghata l-kuntrattur, ix-xhud wiegeb li l-kuntrattur kellu jhott il-hajt vicin tal-appogg bl-idejn, issir inspection box biex jigi ezamint il-blat u li jekk kien se jsir xi qtugh minn mal-girien kienet sejra tintuza chain saw. Ix-xhud temm jghid li hu qatt ma kien prezenti meta l-Perit kien jaghti l-istruzzjonijiet lill-kuntrattur.

Christopher Zarb (Fol 515 tal-Proces Verbal) xehed li huwa wiehed mid-diretturi tal-kumpanija li qed taghmel l-izvilupp. Spjega li r-rwol tieghu kien li jbieghu l-appartamenti. Fejn jidhlu pjanti, kien ha hsieb kollox il-Perit. Mistoqsi jekk kienx jaf li kien hemm hajt adjacenti mal-appogg tal-girien, ix-xhud wiegeb fil-pozittiv. Mistoqsi jekk ittehditx xi decizjoni biex jitnehha dak il-hajt, ix-xhud wiegeb li hu ma dahalx fiha u halla f'idejn il-Perit. Hu lanqas ma dahal fil-kwistjoni dwar il-qtugh tal-blat. Sostna li d-diretturi ma kinux taw struzzjonijiet partikolari. Hallelw

f'idejn il-Perit. Ix-xhud temm jgħid li l-interess tiegħu kien l-avvanz tal-proġett u sa hemm kien jasal.

Nerika Dalli (a fol 522 tal-Proces Verbal) xehdet li l-post tagħha jmiss min-naħa ta' wara mal-post ta' Miriam Pace. Nhar it-tnejn (2) ta' Marzu 2020 għall-habta tal-10am u 12pm semgħet tħaffir bil-musmar. Kien hemm ħafna tregħid u damdim tant li l-mera fil-kamra tal-banju tagħha li kienet tiġi adjacenti għall-post fejn kien qed isir ix-xogħol bdiet tivvibra. Għal xi s-sagħtejn ta' wara nofsinhar semgħet hoss bħal donnha waqgħet xi haġa kbira. Telgħet fuq il-bejt u sabet li l-post ta' Miriam kien waqa'. Temmet tghid li t-tħaffir kien beda jsir dakinhar stess.

Ishmael Sciberras (Fol 525 tal-Proces Verbal) xehed li l-involviment tiegħu kien li jagħmel il-condition reports għall-Perit Roderick Camilleri. Kien għamel ir-rapporti kollha tad-djar tal-ġirien li jmissu mas-sit. Spjega li meta mar fid-dar tas-sinjuri Pace ma kienx hemm danni li jidhru. Huwa impjegat part-time mal-Perit Camilleri u xogħlu huwa biss li jagħmel il-condition reports. Spjega li l-condition reports jsiru għall-fini tal-assikurazzjoni u sabiex ma ssirx ħsara lil terzi biex kemm jista' jkun it-terzi jhossuhom protetti. Fil-pjanti relattivi għall-proġett huwa ma daħalx. Fejn tidhol skavazzjoni huwa ma daħalx fiha. Temm jgħid li l-informazzjoni li huwa jkun għabar jgħaddieha lill-Perit Camilleri u l-Perit Camilleri kien imbagħad jiehu d-decizjonijiet.

Joseph Borg (a fol 529 tal-Proces Verbal) spjega li huwa kien il-Health and Safety Project Supervisor tas-sit in kwantu jirrigwarda s-saħħa u s-sigurta tal-ħaddiema. Tqabbad mill-kumpanija MZ. Huwa mar tlett (3) darbiet fuq is-sit. F'zewg okkazzjonijiet minnhom huwa sab li kien hemm zewg

haddiema qeghdin inehhu xi hamrija mis-sit. L-ahhar zjara li kien ghamel kienet fit-28 ta' Frar fejn kullma kien hemm fis-sit bhala ngenji kienu trakk u excavator. Xehed li l-hajt tan-naħa tal-bini ma rahx qieghed jizzarma. Kompla jghid li ma jeskludix li ma indunax li kien qieghed jitnehħa.

Perit Roderick Camilleri (a fol 535 tal-Proces Verbal) għazel li ma jixhidx.

Ludwig Dimech (a fol 537 tal-Proces Verbal) beda biex qal li huwa gie ngagġat minn Malcolm Mallia għan-nom tal-kumpanija biex jagħmel xogħol fuq is-sit. Spjega li in konnessjoni mas-sit, xogħlu kien li jnehħi żewġt ikmamar li kien hemm, il-hajt tas-sejjiġħ, ihammel il-hamrija u jikxef il-blat. Minn hemm imbagħad kellhom jergħu jiltaqgħu mas-sidien. L-istruzzjonijiet huwa kien jirceviehom mingħand il-Perit u Malcolm Mallia kien ikun prezenti meta l-Perit kien jagħti l-istruzzjonijiet. B'referenza għall-Perit Mangion, ix-xhud spjega li kien jaf min hu. Pero' b'rabta max-xogħol fuq dan is-sit huwa kien għadu ma ltaqax miegħu. Kompla jghid li l-istruzzjonijiet biex jitnehħa l-hajt tahomlu l-Perit Camilleri. Qallu biex ma jagħmilx ħsara lill-girien u li kellu jhottu skont is-sengħa. Dimech spjega li l-hajt inħatt bl-idejn tlett kwarti minnu. Fejn kien hemm qisu travu tal-konkos, dan tqatta' bil-jigger. Kien hemm wkoll kolonni tal-bricks li kienu tnehħew. Spjega li l-hajt ma kienx twaqqa' mill-haddiema li kienu fuq il-post dakinhar li seħħ l-incident. Dakinhar il-hajt kien ġia mwaqqa'.

Rigward il-laqgħa li saret ġimgha qabel l-incident, ix-xhud spjega li din il-laqgħa saret sabiex ikun hemm ftehim fuq iż-żewġ piedi u nofs. L-eżitu tal-laqgħa kien li huwa kellu jnaddaf kollox, jikxef il-blat u ma jersaqx lejn il-hajt tal-girien. Kellu wkoll jagħmel pockets biex jiġi eżaminat it-tip tal-

blat. L-istruzzjonijiet li kellu kien biex f' dak l-istadju ż-żewġ piedi u nofs ma jnehhomx. Mistoqsi jekk il-parti li waqgħet kinitx aktar iebsa mill-oħrajn, ix-xhud wieġeb li ma kellux dik l-informazzjoni. Lanqas ma kellu informazzjoni li haddiema kienu ippruvaw jużaw ingenji biex jaqilgħuha. Ix-xhud caħad wkoll li waqt ix-xogħol kien twaqqa' ħajt tal-appoġġ mal-biħa tal-ġirien.

Mistoqsi fuq il-method statement, ix-xhud wieġeb li l-method statement rah meta ġie biex jibda x-xogħol. Dan il-method statement ma kienx ġie diskuss miegħu qabel inbeda x-xogħol. Spjega li kien hemm żewġ method statements: wieħed għad-demolizzjoni u l-ieħor għall-iskavar.

Rigward il-musmar, Dimech qal li dan kien twaħħal dakinhar tal-incident. Kien waħhlu għaliex il-materjal beda jibbies. Dan ma setax jkompli jitnehħa bir-ripper u ma riedx jagħmel ħsara lill-gaffa.

Ix-xhud eskluda li l-haddiema setgħu kien qegħdin jaħdmu fejn waqa' l-ħajt għar-raġuni li dik il-parti kienet ġia mnaddfa. Specifika wkoll li huwa ma kienx ta struzzjonijiet lill-haddiema biex jaħdmu n-naħa fejn waqa' l-bini. Qal wkoll li blat fuq is-sit kien tqatta'. Pero dan kien tqatta' xi tletin pied 'l barra minn fejn seħħ l-incident. Sostna li n-naħa tal-bini ma kienx intmess il-blat. Is-Site technical officer lilu qatt ma waqqfu mix-xogħol u lanqas qatt ma kellem lix-xhud. Temm jgħid li l-method statement li kien ġie preparat kien qiegħed jiġi diskuss hekk kif isir ix-xogħol.

Nicholas Spiteri (Fol 559 tal-Proces Verbal) xehed li huwa haddiem part time mal-kumpanija LK Ltd. Spjega li għandu licenzja tat-trakk u jaf jopera makkinarju bħal excavator. Mistoqsi jekk kienx għamel xogħol ta'

qtuġh tal-blat fuq in-naħa fejn seħħ il-kollass tal-bini, ix-xhud caħad li kien resaq lejn dik in-naħa u li kien għamel xogħol ta' qtuġh hemmhekk.

Carmel Pace (a fol 562 tal-Proces Verbal) xehed li huwa kellu garaxx fi Triq G Abela Scolaro. Dan il-garaxx kien spicca ikkollassa flimkien mad-dar li kien hemm fuq l-istess garaxx. Fil-garaxx kellu sitt (6) vetturi u ammont ta' għodda. Ħamsa mill-vetturi kienu tiegħu u oħra kienet ta' haddieħor. Spjega li l-garaxx kien xtrah lest. Minkejja li kienet saret applikazzjoni biex il-garaxx jibda jintuza bħala ħanut, xogħlijiet fil-garaxx ma kienu saru xejn. Il-garaxx baqa' kif kien. Ikkonferma li fil-garaxx ma kellu l-ebda ħsara jew problemi strutturali oħra.

Ivan Pace (Fol 567 tal-Proces Verbal) xehed li huwa iben Carmel Pace, is-sid tal-garaxx. Spjega li għalkemm kienet saret applikazzjoni biex il-garaxx jinbidel għall-ħanut, ma kien sar l-ebda xogħol strutturali fil-garaxx.

Simon Zarb (Fol 575 tal-Proces Verbal) għazel li ma jixhidx.

Keith Cutajar (Fol. 585 tal-Proces Verbal) ġie nominat sabiex jeleva l-filmati kollha rilevanti minn CCTVs u joħroġ stills minnhom kif wkoll li jeleva informazzjoni minn mobiles u sistemi cloud.

Av. Mario Buttigieg (Fol 712 tal-Proces Verbal) spjega fir-rapport tiegħu li huwa kien żamm access fuq il-post tal-incident fejn sab żewġ inġenji: excavator armata bil-martell u oħra armata bil-bucket. Iz-żewġ inġenji instabu fuq in-naħa tal-lemin tal-binja. L-espert kien innota li fuq is-sit kien hemm tracci li saru bil-ktajjen tal-caterpillar, liema tracci kien jibdew min-naħa tax-xellug u komplew għan-naħa tal-lemin u waqfu taħt l-imsemmija inġenji. L-exacavator tal-bucket kellu ħafna trab filwaqt li dak

li kellu armat il-martell kellu hafna debris fuqu. L-espert ikkonkluda li ż-żewġ ingenji kienu vicin tal-fond qabel dan ceda.

Profs. Marie Therese Camilleri u Dr. Ali Sarfraz (Fol 757 tal-Proces Verbal) żammew l-awtopsja fuq il-kadavru ta' Miriam Pace u stabbilew li hija kienet mietet minħabba asphyxia riżultat ta' kollass ta' bini.

PC 1285 Graham Cassar Bonaci (Fol 761 tal-Proces Verbal) ippreżenta rapport tiegħu fejn spjega li huwa kien ġie nominat biex jieħu ritratti in konnessjoni mal-istess incident.

Il-Perit Prof. Dr. Eur. Ing. Perit Alex Torpiano (Fol 926 tal-Proces Verbal) ippreżenta r-rapport tiegħu fejn huwa sostna s-segwenti:

- (a) ikkonkluda li l-Perit Roderick Camilleri naqas li jagħti attenzjoni biżżejjed lill-kuntest ta' xogħlijiet u l-impatt li tali xogħlijiet seta' kellhom fuq il-bini adjacenti. Il-Perit Camilleri fassal method statements foqra u njora s-sinifikat tal-istruttura tal-hajt tal-ġnien fuq l-istabbilita tal-bini. Bagħat wkoll persuna mhux teknikament kwalifikata u li ma tifhimx fl-istruttura biex tagħmel il-condition reports;
- (b) rigward il-Perit Anthony Mangion, dan kien kompletamet nieqes mis-sit u ma tkellimx b' mod adegwat u kontinwu mal-kuntrattur li nnominah u li suppost kien qed jgħin fid-deciżjonijiet partikolari li kellhom jittieħdu;
- (c) b'riferenza għal Ludwig Dimech, Prof. Torpiano sostna li dan naqas li jinnomina s-site technical officer hu u ma kkonsultax

miegħu waqt li kien għaddej ix-xogħol. Lanqas ma jidher li Dimech ha hsieb li l-haddiema jikkonsultaw ma' dan l-ufficjal. Kien halla f'idejn il-haddiema meta jinqalghu problemi. Prof. Torpiano sostna wkoll li Dimech naqas li jqabbaad nies kwalifikati biex jagħmlu x-xogħol u naqas li jipprovdi għodda protettivi adegwati biex il-haddiema jagħmlu xogħolhom mingħajr perikolu;

- (d) Prof. Torpiano rrileva li għalkemm l-iżviluppaturi hađu fuqhom l-oneru li jingagġaw site technical officer, dan għamluh biss biex jissodisfaw ir-rekwiziti formali tal-Avviz Legali u mhux għax fehmu r-rwol tiegħu biex huwa jipprovdi għajnuna teknika lill-kuntrattur. In-nomini ta' Project Supervisor u Site Manager lanqas ittiehdu bis-serjeta tant li ma rriżultax b' mod car jekk dawn ir-rwoli kinux ġew assunti minn Malcolm Mallia jew Simon Zarb;
- (e) rigward Nicholas Spiteri, Prof. Torpiano sostna li huwa kien gideb meta sosnta li huwa kien fit-trakk meta seħħ il-kollass. Dan għaliex jidher li huwa kien qed jaħdem bil-musmar fuq il-parti ta' taħt il-hajt tal-ġnien fil-mument tal-kollass. Huwa imbagħad mexxa l-excavator li kien qed juża biex jgħatti dan il-fatt. Għalkemm Spiteri kien jaf juża l-inġenji, fil-verita ma kellu la taħriġ u lanqas struzzjonijiet specifici dwar kif kellu jaħdem fil-parti li kien qiegħed jaħdem fiha qabel ma seħħ l-incident.

L-Espert Tekniku Emanuel Vella (Fol 1067 tal-Proces Verbal) spjega li huwa kien ġie nominat sabiex jagħmel xogħol ta' tindif tas-sit li ikkollassa. Dan ix-xogħol sar taħt is-supervizjoni tal-Prof. Torpiano.

L-esperti Forensici Dr. Daniel A. Vella u Mr. Matthew Grima (Fol. 1070 et seq tal-proces verbal) ipprezentaw ir-rizultanzi tagħhom rigward testijiet li huma għamlu fuq kampjuni tal-ħġieġ u żebgħa li kienu ġew elevati mis-sit tal-incident. Rigward il-kampjuni 205 li ingabar minn fuq il-lemin tal-gaffa u l-kampjun 217 li ingabar minn got-tifrik, dawn kienu jaqblu perfettament fil-komposizzjoni kimika tagħhom. Il-kampjuni taż-żebgħa li ġew meħuda 203A u 214 u 206 u 210D wkoll irrizultaw li kienu prattikament l-istess. Il-kampjun 203A ġie elevat minn fuq il-gaffa filwaqt li l-kampjun 214 ġie elevat minn fuq il-vettura Suzuki Omni li kienet fil-garaxx li kkollassa. Il-kampjun 206 li ġie elevat minn fuq il-gaffa CX 225SR filwaqt li 210D ġie elevat minn fuq knaten qalb it-tifrik.

PC 1111 Braden Borg (Fol 1116 tal-Proces Verbal) kien ġie nominat bħala scene of the crime officer. Huwa assista fit-teħid tar-ritratti, fil-kejljiet li ttieħdu fuq il-post tal-incident kif wkoll eleva numru ta' esebiti u kampjuni sabiex jiġu ezaminati mil-lat forensiku.

WPC 424 Abigail Grech (Fol 1137; fol 1145, fol 1227; fol 1300 u fol 1383 tal-Proces Verbal) spjegat li hija kienet ġiet nominata bħala scene of the crime officer bl-inkarigu li tieħu ritratti u filmati tas-sit mertu ta' dan il-kaz.

Il-Perit Tekniku Mario Buttigieg (Fol 1445 tal-Proces Verbal) ipprezenta rapport tekniku ieħor. L-espert stabilixxa li minn daqqiet li nstabu fuq il-blat li kien hemm mal-ħajt divizorju irrizulta li ż-żewġ ingeni li kien

hemm fuq is-sit kienu qegħdin jaħdmu vicin tal-fond bil-konsegwenza li dan ceda.

XHIEDA LI INSTEMGHU QUDDIEM DIN IL-QORTI

Id-**Deputat Registratur Margaret De Battista** (Fol. 76 et seq) ipprezentat proces verbal redatt mill-Maġistrat Dr Claire Stafrace Zammit li kien jikkonċerna l-kollas ta' bini fi Triq Joseph Abela Scolaro, il-Ħamrun fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020 fl-liema kollass tilfet ħajjitha Maria Assunta Pace.

L-Ispettur (illum Supretendent) Robert Vella (fol 79 et. seq.) xehed li fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020, il-Pulizija fl-Għassa tal-Ħamrun kienu ġew infurmati li fi Triq il-Kanun, Santa Venera jew fil-vicinanze kienet iġarrfet dar residenzjali u li kienet meħtieġa l-assistenza tal-Pulizija. Il-Pulizija marret mill-ewwel fuq il-post u stabbiliet li residenza bin-numru 28 fi Triq Abela Scolaro, il-Ħamrun kienet iġġarrfet. Kien iġġarraf wkoll garaxx li kien jinsab taħt l-istess residenza u vetturi li kienu f'dan il-garaxx kienu waqgħu għal ġewwa sit ta' kostruzzjoni li kien jinsab adjacenti għall-bini imġarraf. Dan is-sit kien pjuttost kbir u kien jmiss ma' Triq Abela Scolaro u Triq Antonio Miruzzi. Mill-ewwel investigazzjonijiet irrizulta li seta' kien hemm persuni taħt it-tifrik. L-Ispettur wasal fuq il-post f'it minuti wara li seħħ l-incident u mill-informazzjoni li ġabar irrizulta li Miriam Pace li kienet tgħix fir-residenza 28, Triq Abela Scolaro, Ħamrun setgħet kienet qiegħda maqbuda taħt it-tifrik. Miriam Pace eventwalment instabet mejta taħt it-tifrik aktar tard f'dik il-ġurnata.

L-Ispettur stabilixxa li s-sit ta' kostruzzjoni kien qiegħed jiġi zviluppat mill-kumpanija MCZMC u l-Perit Roderick Camilleri (wieħed mill-imputati) kien wieħed mid-diretturi ta' din il-kumpanija.

Il-Pulizija tkellmet ma' Ludvic Dimech, il-kuntrattur li kien qed jagħmel ix-xogħol fis-sit. Dan Dimech kien ha kuntratt mingħand il-kumpanija MCZMC Developers Limited sabiex jibda jagħmel xogħol ta' zvilupp fis-sit. Dimech insista li huwa kien qiegħed jaġixxi fuq struzzjonijiet li kienu qegħdin jiġu mghoddija lilu mill-Perit Roderick Camilleri.

L-Ispettur xehed li ittiehdet wkoll stqarrija ta' Nicholas Spiteri li kien qiegħed isuq it-trakk li kien qed iġorr il-materjal 'l barra mis-sit. Spjega li hekk kif kien qed jiġi mghobbi t-trakk huwa sema hoss qawwi u hareġ jiġri mit-trakk.

Il-Pulizija tkellmu wkoll ma Erbios Hysa li spjega li dakinhar li seħħ l-incident kien hemm gaffa bil-martell. Mument qabel ma seħħ l-incident, Spiteri kien daħal fil-gaffa armata bil-martell u kien beda jkisser xi ġebel iebes li kien hemm taħt is-showroom u residenza li waqgħet. Ftit minuti wara li bdiet tintuza l-gaffa bil-martell, ir-residenza waqgħet. Il-gaffa nstaqet minn fuq il-post u ġiet parkeġġjata n-naħa l-oħra tas-sit. Spiteri imbagħad avvicina lil Hysa u għamilhielu cara biex ma jitkellem xejn dwar dak li kien seħħ għax inkella kien sejjer ikollu problemi kbar.

Minn stharriġ li sar fuq il-gaffa li kellha l-musmar armat fuqha, irrizulta li l-gaffa kienet prattikament waħda ġdida u fuq gewwa kienet għadha miksija bil-plastik. Ġiet stabbilit li fuq il-gaffa kien hemm daqqa

partikolari li minn verifiki li saru ma' Ludwig Dimech din ma kinitx fuqha. Fuq l-ispade ta' wara l-istess gaffa kien hemm zebgħa blu kif wkoll biċċiet taz-zebgħa li kienu jaqblu maz-zebgħa li kien hemm fir-residenza numru 28. Dan flimkien ma' bicciet ta' membrane, ħgieg u aluminju.

L-Ispettur spjega wkoll kif hu kien staqsa lil Ludwig Dimech kif kien jikkoordina mal-Periti. L-Ispettur irrifera għall-fatt li fl-ewwel stqarrija tiegħu b'referenza għall-Perit Anthony Mangion, Dimch kien qal li ġieli rah fuq il-post u rah jieħu xi ritratti. Pero fit-tieni stqarrija li giet rilaxxata, Dimech stqarr li lil Mangion qatt ma rah fuq il-post. Hysa minn naħa tiegħu stqarr mal-Ispettur li huwa qatt ma kien ġie imwaqqaf minn xi perit partikolari waqt li kien qieghed jaħdem. Hu kien jibda xogħol fis-sebgha ta' filgħodu u kien idum sa tard wara nofsinhar.

In kontro-ezami l-Ispettur Vella spjega li mill-investigazzjonijiet li saru l-musmar kien tqabbad mal-gaffa dakinhar tal-incident filgħodu. Ried jiġi pruvat peress li kienet gaffa ġdida. Il-prova bil-musmar ma saritx in-naħa tal-binijiet li waqgħu.

Fuq mistoqsija tal-parte civile, l-Ispettur qal li l-prova kienet intiza biex jaraw il-musmar jaħdimx u mar saritx xi prova ta' natura teknika.

Fil-kontro-ezami li sar fis-seduta tal-25 ta' Frar 2021 (Fol. 902 et seq), ix-xhud spjega li għalkemm il-Perit Camilleri kien indikalhom li l-inġenji setgħu iccaqalqu, l-Pulizija kienet ġia qed taħdem fuq din it-tezi.

Mistoqsi jekk il-kuntrattur Dimech kienx involut f'incidenti simili, s-Supretendent wiegeb li Dimech kellu incidenti oħra simili u esebixxa rapporti li jikkonfermaw dan.

Fuq mistoqsija tal-parte civile, s-Supretendent ikkonferma li ż-żewġ periti ma kinux periti novelli u kienu ilhom jaħdmu.

Keith Cutajar (Fol. 206 et seq) ipprezenta rapport fuq l-extraction ta' informazzjoni li huwa għamel mill-mobile ta' Nicholas Spiteri bejn l-ewwel (1) u t-tnejn (2) ta' Marzu 2020.

Carmelo Pace (Fol. 260 et seq) xehed li huwa kien mizzewweġ lil Miriam Pace u kellhom zewġ itfal. Kienu xtraw id-dar fl-1985 jew l-1986 u imbagħad izzewgu fl-1988. Tul dan il-perijodu kollu huma kienu baqgħu jgħixu fid-dar u ma kinux għamlu xogħlijiet strutturali fiha. Maġenb id-dar tagħhom kien hemm ġnien enormi. Huwa sar jaf li kien sejjer isir zvilupp f'dan il-ġnien meta twaħhlu l-karti tal-permessi. Martu kienet indagat u saret taf li kienu sejr in jinbnew numru ta' flattijiet u anke garaxxijiet. Pace spjega li huwa u martu kienu ilhom jikkunsidraw biex ibiegħu d-dar peress li kienet saret kbira għalihom u xtaqu jmorru joqogħdu f'xi post qrib binthom li kienet għadha kemm izzewġet. Huma għalhekk kienu avvicinaw lis-sensara tas-sit fejn kien sejjer isir l-izvilupp u din laqqatgħom ma' Malcolm Mallia u l-Perit Roderick Camilleri.

Kompla jgħid li fit-18 ta' Frar 2020 kien seħħ incident fejn kien ingibed il-hajt ta' divizjoni tal-garaxx li kien jiġi wara d-dar tagħhom. Martu kienet bezgħet ħafna dakinhar. Hi kienet iltaqgħet ma' Malcolm u dan fakkarha

li huma riedu jbiegħu d-dar. Izda mbagħad hi kienet qaltlu li kienu ddecidew li jibqgħu d-dar.

Kompla jgħid li fl-24 ta' Frar kienet saret laqgħa mal-Perit Roderick Camilleri, Ludvic Dimech u Malcolm Mallia rigward l-izvilupp li kien sejjer isir. Waqt il-laqgħa li għaliha kien prezenti x-xhud, il-ġirien kienu insistew li tiġi rispettata d-distanza legali. Camilleri, Dimech u Mallia bdew jgħidulhom li dik hija liġi antika, li kellhom makkinarju għdid li kien se jintuza u li kienet sejra tiġi uzata sega biex ma jkunx hemm damdim. Pace kien qalilhom għalfejn ma juzawx is-sega kullimkien biex jevitaw id-damdim izda huma qalulu li sega kienet tiswa ħafna. L-ezitu tal-laqgħa kien li sejjer jittieħed sample tal-blat min-nofs is-site u li mbagħad kienu sejrin ikomplu d-diskussjonijiet.

Pace kienu preokkupati fuq id-damdin biex ma issirx ħsara lill-post tagħhom. Pace spjega wkoll li huwa kien kellem lill-Perit Robert Zerafa li kien mar għandu jara l-post u kien iccertifika li l-post kien tajjeb u li ma kellu l-ebda ħsara fih. Dan kien qabel ma beda jsir l-izvilupp.

Kompla jgħid li martu kellha ansjeta kbira minħabba x-xogħol li kien qed isir magħn id-dar tagħha. Dakinhar tal-incident huwa kien cemplilha għal xi sagħtejn u għaxra ta' wara nofsinhar. Kien kellimha. Ftit wara wieħed mill-kollegi tiegħu infurmah li kienet waqgħet dar Cannon Road. Huwa ipprova jcampel lill-martu u ma irrispondietx. Ipprova jcampel fuq tad-dar pero ma kienx hemm linja. Huwa telaq minn fuq il-post tax-xogħol u wasal Santa Venera u lil daru ma sabiex hemm. Lil Malcolm qallu "issa għidli kif se ngħib lill-mara minn taħt il-borg ġebel." Aktar tard

filgħaxija huwa imbagħad gie nfurmat li lill-martu kienu sabuha mejta. Qal li kien tilef il-memorji kollha li kellhom fid-dar tagħhom u anke affarijiet oħra ta' deheb li kellhom. Irnexxielu biss jgħbor xi għamara li kellu.

Mistoqsi jekk minn naħa tal-izviluppaturi kinux għamlu xi haġa, ix-xhud wieġeb li qabel ma bdew ix-xoghlijiet kienu bagħtu surveyor jicčekkja u jieħu r-ritratti tad-dar.

Fis-seduta tal-wiehed u għoxrin (21) ta' Ottubru 2020 Carmel Pace ipprezenta rapport bil-quotations kollha ta' dak li tilef mill-binja u l-kontenut tagħha. L-ammont totali gie stmat fl-ammont ta' ħames mija u tlieta u disgħin elf ewro (€ 593,000).

Joseph Sammut (Fol. 274 et seq) xehed li huwa kien jgħix f'18, "Madonna ta' Lourdes", Triq G Abela Scolaru, il-Hamrun. Dakinhar li seħħ l-incident huwa kien rieqed id-dar u ħass bħal qisu terremot. Waħda Henrietta nfurmatu li kien waqa' l-post ta' Miriam.

Kompla jgħid li ffit tal-gimghat qabel kien seħħ incident ieħor fejn kien ħass thezziza. Kien hareġ, sab wiehed salesman u qallu biex ma jwaqqgħux il-postijiet u jagħmlu bħal tal-Pieta.

Ix-xhud kompla jgħid li dakinhar li seħħ l-incident kien sema' l-musmar. Dan kien għall-habta tal-għaxra u nofs ta' filgħodu. Bħala ħsara l-garaxx irid jaqa' u jinbena mill-gdid. Id-dar tiegħu soffriet wkoll numru ta' ħsarat hekk kif iddokumenta l-Perit Daniel Portelli.

Rosette Zerafa (Fol. 280 et seq) xehdet li hija tgħix fid-dar “Rosdave”, Triq Antonio Miruzzi, Santa Venera. Id-dar tagħha u ta’ Miriam Pace jmissu minn wara minn xulxin. F’Jannar 2020 kienet ġiet infurmata li kellu jmur surveyor għandha d-dar. Spjegalha li kienu se jinzlu xi tlett sulari taħt l-art. Hi qaltli biex jinfurmaha meta kien se jinbeda x-xogħol biex fil-kaz toħroġ mid-dar u tmur x’imkien ieħor. Ir-rapport li kienet ġiet mghoddija min-naħa tal-izviluppaturi ma kienx wieħed dettaljat u infatti hi kienet qabdet Perit hi biex jagħmel rapport hu. Eventwalment kienu bdew isiru x-xogħlijiet u waqt ix-xogħlijiet kienet hasset zewġ thezziziet kbar tant li Miriam kienet twerwret. Kompliet tgħid wkoll li f’waħda mill-okkazzjonijiet fejn inhasset it-thezziza kien avvicinata l-izviluppatur għax kien infetaħ bicca minn haġt tal-bitha tal-garaxx li kien imiss direttament mal-ġnien.

Spjegat li kienet saret laqgħa mal-izviluppatur, il-kuntrattur u l-Perit Roderick Camilleri. Waqt din il-laqgħa kienu semmewlhom li huma bhala ġirien kienu qegħdin jinsistu li tiġi rispettata d-distanza stabbilita mil-ligi. Ix-xhud kompliet tgħid li kienu qalulhom li jekk kienu se jqattgħu magħhom kienu sejrin juzaw it-trencher izda jekk kienu sejrin jhallu d-distanza stabbilita mil-ligi, it-trencher ma kienx sejjer jintuza għax jiswa hafna. Dan il-kliem kien qalulha l-Perit Camilleri. Ix-xhud pero xtaqet li tithalla d-distanza u tintuza t-trencher biex ma issirx hsara. Għax-xhud il-posizzjoni tal-izviluppaturi kienet li jew ihalluhom jaqtgħu magħhom bit-trencher jew inkella ihallu d-distanza u jdamduhom bit-treghid. L-ezitu tal-laqgħa kien li se jhaffru toqba fin-nofs tas-sit biex jaraw it-tip ta’ blat li kien hemm u imbagħad jiddeciedu minn hemm kif

se jkomplu x-xogħlijiet. Il-Perit tal-izviluppatur kellu imbagħad jara t-toqba hu biex jara t-tip ta' blat li hemm fis-sit. Din il-laqgħa kienet saret għimgha qabel ma' seħħ l-incident. Sa fejn kienet taf ix-xhud, din it-toqba fis-sit kienet għadha ma saritx.

Dakinhar li seħħ l-incident, hija hasset thezziza kbira. Dak il-hin kienet qed tkellem lil bintha. Fil-pront telqet 'l barra mid-dar u indunat li l-bicca l-kbira tad-dar ta' Miriam kienet waqgħet. Ix-xhud kompliet tgħid li waqt li kienet barra semgħet xi nies jgħidu "se jressqu l-ingenji." Hija wkoll hadet xi ritratti li juru l-ingenji qegħdin jiccaqalqu.

Ix-xhud kompliet tgħid li hija kienet kostretta titlaq minn darha u li qed tghix f' appartament il-Gzira.

Fuq mistoqsija tal-parte civile, ix-xhud indikat li r-rapport li kienu għamlu l-izviluppaturi kien sar mill-Perit Roderik Camilleri. Ix-xhud ikkumentat kif ir-rapport ma kienx komplet għax ma kienx semma' l-kmamar kollha li kellha. Meta hija għamlet kuntatt ma' Camilleri, dan qalilha li "bedroom" kienet qieghda fil-plural u li r-referenza xorta għal tnejn kienet. Ix-xhud pero xorta għazlet li tqabbad il-Perit tagħha biex jagħmel rapport iehor aktar dettaljat.

In kontro-ezami, ix-xhud qalet li d-decizjonijiet dwar jekk jintuzax it-trencher jew le kienu qegħdin jehduhom il-Perit Camilleri u Malcolm Mallia l-izviluppatur. Ir-rimarka dwar il-fatt li l-uzu tat-trencher kien jinvolvi hafna spejz kien għamilha l-Perit Camilleri u miegħu kien qabel l-izviluppatur.

Carmelo Pace (Fol. 342 et seq) xehed li huwa s-sid ta' garaxx li minnu kien ibiegh il-vetturi. Dan il-garaxx kien jinsab taht ir-residenza ta' Miriam u Carmelo Pace. Spjega li dakinhar tat-tnejn (2) ta' Marzu 2020 huwa kien sejjer f'garaxx ieħor li għandu. Mat-triq waqaf ikellem lil wieħed mill-ġirien u ħass bħal qisu terremot u ra foga kullimkien. Sussegwentement induna li l-garaxx tiegħu kien waqa' u kollox kien spicca fuq il-karozzi li kellu. Spjega li f'dan il-garaxx kellu sitt (6) karozzi li kollha kienu tiegħu barra waħda u kellu wkoll xi għodda. Kompla jgħid li qabel ma bdew ix-xogħlijiet kienu marru għandu biex jaraw il-garaxx minħabba l-assikurazzjoni.

Ivana Portelli (Fol. 357 et seq) bint Miriam Pace xehdet li qabel izzewġet hija kienet toqgħod il-Ħamrun fir-residenza numru 28, Triq Joseph Abela Scolaro, il-Ħamrun. Hija dejjem għexet hemm. Komplet tgħid li qatt ma kien sar xi tibdil fl-istruttura tad-dar.

Qalet li fl-2019 beda jingħad li l-ġnien kien inbiegh. Ommha kienet bdiet tinkwieta li kien se jkun hemm proġett kbir. Allura ġiethom l-idea li jbiegħu d-dar u jfittxu post eqreb fejn kienet bdiet toqgħod hi. Fil-fatt kienet anke saret laqgħa mal-izviluppatur Malcolm Mallia u l-Perit Camilleri – liema laqgħa saret permezz ta' waħda sensara – biex tiġi ezaminata l-possibilita li d-dar tinbiegh. Il-kwistjoni kienet biss li l-garaxx ta' taħthom ma kienx propjeta tagħhom. Il-bejgħ ma kienx immaterjalizza u l-ġenituri tagħha kienu iddecidew li jibqgħu jgħixu fl-istess dar. Spjegat kif ommha kienet qed tkun anzjuza ħafna. Kienet qed izomm kuntatt ħafna magħha u kienet qed tibza' li seta' jiġri kif ġara f'bini ieħor.

Ix-xhud komplet tgħid li fit-tmintax (18) ta' Frar 2020 kienu bdew jaqilgħu ħajt li kien imiss mal-appoġġ tad-dar tagħhom u l-garaxx ta' taħthom. Ommha kienet tirreferi għalih bħala l-ħajt tal-konkos għax kien iebes ħafna. Meta bdew jippruvaw jaqilgħuh beda jagħmel ħafna ħsejjes u anke bdiet titriegħed id-dar. Dan dejjem skont dak li qaltilha ommha.

Kien hemm wkoll kwistjoni dwar jekk jithallew iz-zewġ piedi u nofs. Il-Perit Camilleri kien qalilhom li jekk jithallew aktar kien se jinħass tregħid fid-dar u li hija liġi antika. L-ezitu tal-laqgħa kien li jekk kienu sejrin jaqtgħu flash magħhom kienu sejrin juzaw it-trencher. Jekk le, kien sejjer jintuza l-musmar. Dan kien sejjer jirrizulta f'aktar damdim. Sar qbil li kellhom jsiru xi testijiet biex tiġi stabbilita n-natura tal-blat u imbagħad jimxu minn hemm. Dawn it-testijiet pero baqgħu ma sarux.

PS 267 Anthony Cassar (Fol. 364 et seq) xehed li fit-tnejn (2) ta' Marzu għall-ħabta tas-sagħtejn u nofs ta' wara nofsinhar kien ġie infurmat mill-control room tal-Pulizija li kienet waqgħet dar. Huwa mar fil-post indikat lilu u sab li l-fond 28, El Carmen, Triq Abela Scolaro l-Hamrun u s-showroom li kien hemm tahtu kienu ikkrollaw għal ġos-sit ta' maġenbhom. Ix-xhud ikkonferma r-rapport redatt minnu.

PC 751 Christian Mercieca (Fol. 399 et seq) xehed li dakinhar tat-tnejn (2) ta' Marzu 2020 l-Għassa tal-Hamrun kienet ġiet infurmata li waqgħet binja fi Triq Antonio Miruzzi, Santa Venera. Huwa flimkien ma' PS 267 u PC 948 marru fuq il-post u sabu paniku sħiħ. X'hin nizlu fis-sit ta' kostruzzjoni biex jagħtu l-għajnuna seta' jinnota li kien hemm tlett (3)

vetturi ta' kostruzzjoni. Wiehed minnhom kien trakk tal-gebel li kien startjat bil-bieba miftuha u kien hemm haddiem bl-isem ta' Nicholas (wiehed mill-imputati) li kien tiela' mis-sit ta' kostruzzjoni.

Ix-xhud kompla jghid li taht it-terrapien kien hemm diversi vetturi mgħaffgin. In vista tal-perikolu li kien hemm ma setghux jibqghu aktar fis-sit ta' kostruzzjoni u telghu 'l fuq jagħlqu t-triq u jieħdu hsieb it-traffiku. L-ingenji li kien hemm fuq is-sit kienu trakk tal-gebel, excavator bil-bucket u excavator bil-musmar. Ix-xhud spjega wkoll li meta wasal Ludvic Dimech fuq il-post huwa ma setax jifhem kif vettura minnhom kienet fuq naħa partikolari meta suppost din kienet in-naħa opposta.

PC 948 Christian Gauci (Fol. 402 et seq) xehed li fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020 huwa kien qiegħed l-Għassa tal-Ħamrun. Għall-ħabta tas-sagħtejn u nofs ta' wara nofsinhar (14.30hrs) daħlet telefonata li kien waqa' xi bini fi Triq Antonio Miruzzi. Hu flimkien ma' shabu mar mill-ewwel fuq il-post fejn seta' jinnota li fir-rampa tal-construction site kien hemm trakk tal-gebel tal-marka ERF li kien startjat u kellu l-bieba tan-naħa tax-xufier miftuha. Ix-xhud kompla jghid li s-Surgent tah struzzjonijiet biex johrog mis-sit ta' kostruzzjoni peress li kien għad hemm gebel li għadu qed jiccaqlaq. Waqt li kien fuq il-post, ix-xhud seta' jinnota li kien hemm Ludvic Dimech u anke Nicholas Spiteri.

Is-Surgent imbagħad tah ordni biex jevakwa n-nies li kienu joqogħdu biswit il-construction site. Ix-xhud imbagħad baqa' ma' Carmel Pace biex jassistieh f'kullma jkollu bzonn.

Karl Farrugia Wismayer (Fol. 404 et seq) xehed li huwa s-sid tal-karozza tal-elettriku li kienet ipparkjata fil-garaxx ta' Charlie Pace li spiċċa ikkollassa. Din il-vettura spiċċat total loss. Il-valur ta' din il-vettura kien ta' € 12,123.32. Ix-xhud temm jgħid li l-polza ta' assikurazzjoni li kellu kienet third party only u għalhekk ma kinitx tkoprieh għal dan l-incident.

Grace Sammut (Fol. 409 et seq) xehdet li hija kienet residenti f'numru 18, Madonna ta' Lourdes, Triq G. Abela Scolaro, il-Ħamrun. Dakinhar tattejn (2) ta' Marzu 2020, hija ma kinitx id-dar. Saret taf bl-incident għaliex ċemplilha zewġha u qalilha li kien waqa' l-post ta' maġenb tagħhom. Hi marret fuq il-post u ma hallewhiex tidhol id-dar. Ix-xhud spjegat li hija u zewġha inkarigaw lill-Perit Daniel Portelli sabiex jagħmel rapport fuq il-hsarat li soffrew fir-residenza tagħhom. Kompliet tgħid li kienu wkoll jagħmlu uzu minn garaxx bin-numru 24, Triq G. Abela Scolaro, il-Ħamrun. Dan il-garaxx jappartjeni lil missier zewġha. Il-garaxx spicca ikkundannat. Temmet tgħid li hija kienet għadha ma rceviet l-ebda kumpens tad-danni.

John Sammut (Fol. 413) xehed li missieru huwa Joseph Sammut. Spjega li l-garaxx huwa ta' missieru u l-aħwa u kullhadd jagħmel uzu minnu.

David Zerafa (Fol. 416 et seq) xehed li huwa u martu Rosette jirrisjedu fil-fond "Rose Dave", Triq Antonio Mirizzi, Santa Venera. Din id-dar kienet tigi dahar ma' dahar mal-propjeta tal-familja Pace. Il-kostruzzjoni kienet qiegħda issir appoġġ mad-dar tagħhom u tal-familja Pace. Ix-xogħol fis-sit beda f'Jannar jew Frar 2020. Zerafa komplja jgħid li Miriam Pace ġieli marret għandhom id-dar biex titkellem fuq l-izvilupp li kien qiegħed isir.

Kwistjoni li nqalghet kienet dwar it-tqattiegħ tal-blat. Ix-xhud spjega li martu kienet qaltlu li jekk kienu sejr inhallu z-zewg piedi u nofs kien sejjer jintuza l-musmar. Jekk kienu sejr inqattgħu ezattament magħhom kien sejjer jintuza t-trencher. Sostna li l-Perit Camilleri kien qal lil martu li d-distanza trid tkun rispettata jekk ma jkunx sejjer jintuza trencher. Martu kienet sostniet li jintuza t-trencher anke jekk jithallew iz-zewg piedi u nofs. Pero' l-Perit Camilleri kien qalilha li t-trencher jiswa hafna. Zied jgħid wkoll li kien anke sar diskors li kienet sejra issir toqba fin-nofs biex jiġi stabbilit l-istat tal-blat.

Dakinhar tal-incident huwa kien xogħol u martu ċemplitlu w infurmatu li kienet ġrat xi haġa lid-dar ta' Miriam. Huwa mar fuq il-post u sab il-bini min-naħa ta' Triq Abela Scolaro imwaqqgħa. Kienet l-aħhar dar li kienet propjeta tal-familja Pace. Fis-sit ta' kostruzzjoni kien hemm makkinarju li kien jidher mit-triq. Ix-xhud kompli jgħid li martu kienet qaltlu li makkinarju kien iccaqlaq. Il-makkinarju kien eqreb lejn ir-residenza tal-familja Pace u dan imbagħad kien tmexxa għal nofs is-sit.

Stephen Cachia (Fol. 430 et seq) xehed in rappresentanza tal-Awtorita tat-Trasport. Huwa xehed fuq numru ta' vetturi u fuq min huma reġistrati:

- (a) Vettura BBZ 959 reġistrata fuq isem Carmel Pace – ID 150651(M) u li ġiet reġistrata fl-24 ta' Marzu 2020;
- (b) Vettura LCS 396 (Honda Accord) reġistrata fuq isem Carmel Pace – ID 150651(M) u li ġiet reġistrata fl-24 ta' Marzu 2020;

- (c) Vettura FEB 122 (Suzuki Vitara) registrata fuq isem Carmel Pace – ID 150651(M) u li giet registrata fl-24 ta’ Marzu 2020;
- (d) Vettura AAJ 707 (Maruti OMNI) registrata fuq isem Carmel Pace – ID 150651(M) u li giet registrata fl-24 ta’ Marzu 2020;
- (e) Vettura DAS 564 (Renault 19) registrata fuq isem Carmel Pace – ID 150651(M) u li giet registrata fl-24 ta’ Marzu 2020;
- (f) Vettura LDG 685 (Greentour Alternate Car) registrata fuq isem Karl Farrugia Wismayer u li giet registrata fis-16 ta’ Jannar 2020;
- (g) Vettura LCL 327 (Leyland Tipper Truck) registrata fuq isem Ludvic Dimech għan-nom ta’ LK Limited u li giet registrata fis-6 ta’ Diċembru 2013.

Ix-xhud ipprezenta wkoll elenku tal-vetturi kollha registrati fuq isem Ludvic Dimeh u fuq isem il-kumpanija LK Limited.

L-Ispettur Matthew Galea (Fol. 489 et seq) xehed li fit-tnejn (2) ta’ Marzu 2020 l-Għassa tal-Pulizija tal-Ħamrun kienet giet infurmata li kien waqa’ xi bini fl-inhawi ta’ Canon Road, Santa Venera. PS 267 flimkien ma PC 751 u PC 948 marru fuq il-post fejn stabbilew li l-fond numru 28, “El Carmel” fi Triq G. Abela Scolaro, il-Ħamrun kien iġġarraf. L-istess kien għalha showroom magħrufa bħala Berk’s Showroom. L-Ispettur mar fuq il-post u irrizulta li kien hemm nies li setgħu kienu maqbuda qalb it-tifrik.

Nies li kellhom il-propjeta fl-inħawi ġew wkoll evakwati mir-residenzi tagħhom.

L-Ispettur beda biex jispjega li s-sit ta' kostruzzjoni kien f' għamla kwadra. Min-naħa ta' Triq Antonio Miruzzi, Santa Venera, il-propjeta li waqgħet kienet tiġi fuq in-naħa tax-xellug tas-sit ta' kostruzzjoni. Fir-rampa tas-sit ta' kostruzzjoni kien hemm trakk Leyland bin-numru LCL 327 b' wiċċu 'l barra. Dan ġie stabbilit li kien qiegħed jiġi operat minn Nicholas Spiteri. Fuq il-post kien hemm wkoll Ludvic Dimech, wieħed Albaniz Erbios Hysa u s-site technical officer il-Perit Mangion. Aktar tard bil-lejl imbagħad instab il-ġisem bla ħajja ta' Miriam Pace.

L-Ispettur għadda biex arresta lil Hysa u lil Spiteri li kienu l-ħaddiema li kienu jinsabu fis-sit ta' kostruzzjoni fil-ħin tal-incident. Eventwalment ġew arrestati wkoll il-Perit Anthony Mangion u l-Perit Roderick Camilleri. Il-Perit Mangion ezercita d-dritt tas-silenzju. Il-Perit Roderick Camilleri irrilaxxa stqarrija fejn huwa stqarr li kien il-Perit tal-proġett. Spjega li l-post li iġġarraff ma kienx imiss mal-construction site. Kien biss vizwalment li kien jidher konness. Il-Perit Camilleri kompli jgħid lill-Ispettur li l-unika struzzjonijiet li huwa kien ta kien biex jiġi estratt kampjun tal-blat biex jiġi analizzat għall-profil ġeoloġiku. Dan il-kampjun kellu jittieħed mhux min-naħa tal-bini izda minn naħa opposta.

Fl-istqarrija rilaxxata minn Nicholas Spiteri, dan stqarr li fil-ħin tal-incident huwa kien fil-kabina tat-trakk tiegħu. Dak il-ħin Hysa kien qed jgħabbilu l-materjal għall-fuq it-trakk. Il-ħajt waqa' madwar tmax -il metru bogħod minnu. Stqarr li qatt ma ra lis-site technical officer fuq is-

sit tal-incident. Hysa stqarr li xoghlu fuq is-sit kien li jnaddaf bil-gaffa u li huwa ma kienx hadem taht il-fond li waqa'. Min-naħa tiegħu Ludvic Dimech qal li huwa kien ha l-kuntratt tas-sit minghand Malcolm Mallia. Dimech qal li huwa kien qieghed jagixxi taht l-istruzzjonijiet tal-Perit Roderick Camilleri. Dimech sostna li fuq in-naħa tal-bini kellu biss jsir skavar filwaqt li fuq in-naħa opposta kellu jsir tqattiegħ għal testing ġeologiku. Spjega li dakinhar tal-incident, apparti t-trakk kien hemm zewġ excavators. Wiehed mill-excavators kellu musmar imwaħħal miegħu li jintuza għat-tqattiegħ tal-blat. Il-musmar kien twaħħal minn Ludvic Dimech dakinhar stess filghodu u sar jaf bl-incident wara li ċempillu Nicholas Spiteri.

L-Ispettur kompli jixhed li Nicholas Spiteri reġa' ġie nterrogat. Dan wara li mill-investigazzjonijiet li saru irrizultaw movimenti ta' makkinarju viċin il-bini li iġġarraf. Spiteri pero ma wegibx meta konfrontat bl-inkonsistenzi fl-istqarrija precedenti tiegħu. Spiteri caħad wkoll li huwa kien uza l-musmar f'dak is-sit.

Hysa reġa' ġie nterrogat mill-Pulizija fejn dan ikkonferma li Spiteri kien uza l-musmar dakinhar tal-incident. Hysa u Spiteri kienu ċaqalqu xi makkinarju wara l-kollass tal-bini u Spiteri qal lil Hysa li jekk kien sejjer jghid xi haġa kien sejjer ikollu l-problemi.

Spiteri reġa' ġie nterrogat għat-tielet darba. Huwa caħad li kien uza l-musmar. Konfrontat bir-ritratti li juru movimenti taht is-sit tal-kollas, huwa invoka d-dritt tas-silenzju. Irrisponda li jhoss rimors għall-incident u li hu dejjem segwa l-ordnijiet li ingħataw lilu.

Fl-istqarrija li ttiehdet lill-Perit Camilleri, Camilleri stqarr li s-site technical officer kien il-Perit Anthony Mangion li kien imqabbad direttament mill-kumpanija tal-izviluppaturi. Camilleri xtaq li x-xogħol ta' demolizzjoni u skavar jagħmlu certu Alvin Galea. Pero' peress li Galea kien jiġi minn Camilleri u Camilleri kien involut direttament fil-proġett ittiehdet id-deċizzjoni li jitqabbad Dimech. Camilleri kompli jgħid li l-hatt tal-hajt tas-sejjiġġ biswit il-bini kellu jsir bl-idejn. Dan il-hajt kellu jiġi mibdul mill-ewwel b'wiehed tal-bricks. Camilleri ċaħad wkoll li kien ta xi struzzjonijiet biex isir skavar biswit il-bini li waqa'. Camilleri sostna li l-uniku awtorizzazzjoni ta' skavar li kien ta huwa biex jittiehed kampjun ġeoloġiku. Dan min-naħa opposta tal-bini.

L-Ispettur Galea tkellem wkoll ma' ċertu Andres Scanderas li wkoll kien aċċeda ġewwa s-sit dakinhar tal-inċident u għamel xi xogħlijiet. Dakinhar tal-inċident Hysa u Spiteri kienu għamli xi xogħlijiet fis-sit. Hysa għamel uzu mill-excavator bil-bucket u kien ra lil Ludovico juza l-musmar.

Dimech reġa ġie arrestat fejn sostna li lill-haddiema kien qalilhom biex jgħidu l-verita lill-Pulizija. Dimech sosnta li huwa kien qatta' xi materjal għal xi nofs siegħa u dan fuq in-naħa opposta tal-bini li waqa'.

Ix-xhud qal li l-Pulizija interrogat wkoll lil Malcolm Mallia. Dan qal li s-site technical officer kien ingaġġat mill-kuntratturi u mhux minnu. Mallia ċaħad li huwa kien assumat responsabbilita ta' project manager jew project supervisor tas-site. Mallia qal li kienu anke saru laqgħat mal-

għirien fejn gie miftiehem li l-ħatt tal-ħajt biswit il-gnien fejn waqa' l-bini kellu jsir bl-idejn.

Fi stqarrija ulterjuri rilaxxata minn Hysa, Hysa stqarr li Nicholas kien qed juza l-musmar qabel l-incident. Dan kien qed jagħmlu viċin ir-residenza li waqgħet. Hysa min-naħa l-oħra kien qiegħed juza l-bucket ffit aktar lil hinn, qrib residenza oħra. Hysa kompli jgħid lill-Ispettur li Nicholas kien qed juza l-musmar bħala ripper biex jnehħi xi materjal minn taħt il-bini li waqa'.

In kontro-ezami l-Ispettur ikkonferma li kien il-Perit Camilleri li indika li l-ħajt ma kienx imiss mas-sit. L-Ispettur ikkonferma wkoll li tul l-investigazzjonijiet il-Perit Camilleri kien anke ndika lill-Pulizija li minn dak li kien qiegħed jidher fis-sit ma setax ikun li l-inġenji ma kinux qrib is-sit fejn seħħ il-kollass. L-Ispettur kompli jgħid wkoll li Camilleri kien qallu li l-ħajt tas-sejjeġh qrib ir-residenzi kellu jinħatt bl-idejn filwaqt li l-uniku xogħol ta' tqattieġh b'inġenji kellu jsir 'l bogħod mil-propjetajiet u preċizament fuq in-naħa l-oħra tas-sit. Dan it-tqattieġh kellu jsir biex jittieħed sample tal-blat.

Fil-kontro-ezami tiegħu li sar fis-seduta tal-25 ta' Frar 2021 (Fol. 892 et seq) l-Ispettur ikkonferma li l-Pulizija kellha hġiel li l-inġenji setgħu iccaqalqu mat-tieni sett ta' interrogazzjoni tal-Periti. L-Ispettur kompli jgħid li l-Perit Camilleri għazel li jforni għajnuna u spjegazzjonijiet li imbagħad ġew evalwati mill-Pulizija fil-kors tal-investigazzjonijiet tagħhom. Mistoqsi jekk kienx għamel investigazzjonijiet biex jara jekk il-kuntrattur kienx involut f'incidenti simili, ix-xhud wieġeb fin-negattiv.

B' riferenza għall-kuntrattur li tqabbad, il-Perit Camilleri kien qallu li hu xtaq li jqabbad lil xi hadd jigi minnu. Pero peress li dan kien jigi minnu, huwa rrimetta ruħu għall-bqija tad-decizjoni tad-diretturi. Mistoqsi għaliex il-mobile ta' Ludwic Dimech ma kienx ingabar, ix-xhud wieġeb li l-Pulizija ma kellha l-ebda indikazzjoni li tali mobile seta' intuża fil-kommissjoni ta' xi reat.

B' riferenza għall-allegazzjoni li camera minnhom li qieghda ma' garaxx tal-Continental Tyres ma kienitx qieghda tirrikordja fil-hin li sehh l-incident u jekk kif sar jaf bl-eżistenza ta' din il-camera, l-Ispettur hax azzjoni biex l-evidenza tigi preservata, ix-xhud wieġeb fl-affermattiv. Huwa kien ha hsieb jizgura li jkun hemm Pulizija fixed point.

Fuq domanda tal-Avukat tal-parte civile, l-Ispettur qal li l-Perit Camilleri fl-ebda hin tal-interrogazzjoni tiegħu ma indika l-Pulizija l-htiega li l-Pulizija tirrikorri jew tezamina l-mobile tiegħu.

Is-Sur Emanuel Psaila, Direttur tal-Protezzjoni Civili (Fol. 520 et seq) xehed kif nhar it-tnejn (2) ta' Marzu 2020 id-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili kien gie infurmat li kien waqa' xi bini f'Santa Venera. Gie infurmat wkoll li seta' kien hemm xi nies maqbuda taht it-tifrik. L-operazzjonijiet ta' salvatagg bdew mill-ewwel. Il-persuna li nqabdet taht it-tifrik instabet mejta aktar tard f' dik il-gurnata.

Is-Sur Peter Paul Coleiro (Fol 524 et seq) xehed li fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020 id-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili kien gie nfurmat li waqa' xi bini f'Santa Venera u li seta' kien hemm maqbuda nies taht it-tifrik. Minn

stharrig li sar fuq il-post irrizulta li Miriam Pace kienet nieqsa. Id-Dipartiment illokalizza fejn setgħet kienet is-sinjura Pace. Tnehhew il-bicciet il-kbar tal-konkos bl-għajnuna ta' crane u imbagħad it-tfittxija komplet bl-idejn. Eventwalment is-sinjura Pace instabet mejta.

Anthony Pisani (Fol. 526 et seq) xehed li huwa jaħdem bħala Operations Manager mad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili. Spjega li kien waqa' xi bini fl-inhawi ta' Santa Venera. Huwa mill-ewwel mar fuq il-post u mingħajr telf ta' żmien bdiet tiġi koordinata l-hidma ta' salvataġġ anke għaliex kienu infurmati li seta' kien hemm tnejn (2) minn nies maqbuda taħt it-tifrik. L-ewwel li sar kien li tneħha xi perikolu li kien hemm biex jkunu jistgħu jsiru t-tfittxijiet. Is-sinjura Pace imbagħad instabet għal xi l-għaxra ta' bil-lejl. Ix-xhud temm jgħid li l-binja kienet waqgħet fejn kienu qegħdin jaħdmu xi haddiema.

Il-Perit Graham Attard (Fol. 530 et seq) xehed li huwa impjegat bħala Perit mad-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili. Huwa kien mar fuq il-post peress li l-operazzjoni kienet tinvoli struttura. Spjega li għall-ewwel id-Dipartiment kien infurmat li waqa' ħajt iżda fil-verita rrizulta li kienet waqgħet dar. Għall-ewwel l-indikazzjonijiet kienu li seta' kien hemm tnejn (2) minn nies maqbuda taħt it-tifrik. L-area giet issigġillata biex ma jersqux nies fuq is-sit biex tkun tista' issir tfittxija bil-klieb. L-operazzjoni kienet wahda kumplikata u ħadet numru ta' sigħat anke għaliex riedu jitnehhew isqfa li kienu perikolużi. Is-Sinjura Pace instabet għal xi l-għaxra ta' filgħaxija.

Dr Jonathan Joslin (Fol. 553 et seq) spjega li huwa kien mar fuq is-sit tal-incident wara li kien infurmat mill-Isptar li kien seħħ incident maġġuri. Huwa wasal fuq il-post f'għaxar (10) minuti wara li seħħ l-incident u daħal fis-sit ta' kostruzzjoni. Tal-Protezzjoni Civili kienu ġia hemm u kienu sejrin jibdeu jaraw kif se jmexxu l-operazzjoni peress li kellhom indikazzjoni li seta' kien hemm xi hadd maqbud taħt it-tifrik. Il-persuna eventwalment instabet għal xi l-għaxra ta' bil-lejl u giet certifikata mejta ftit wara.

Dr Michael Spiteri (Fol. 535 et seq) xehed li huwa kien ġie mitlub jassisti fuq incident li seħħ fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020 fi Triq Abela Scolaro, Santa Venera u li seta' kien hemm xi nies involuti. Kif wasal fuq il-post induna li kien hemm ammont ta' bini li kien iġġarraf. Persuna kienet għadha nieqsa u għalhekk inhadem pjan ta' search and rescue. Huwa imbaggħad baqa' on stand-by f'każ li jinstabu xi persuni li jkunu imweggħhin biex dawn jkunu jistgħu jingħataw il-kura medika necessarja b'mod immedjat. Għall-habta tal-għaxra ta' bil-lejl (10.00pm) instabu xi tracci ta' demm u ftit wara instab il-kadavru ta' Miriam Pace.

Michael Gauci (Fol. 555 et seq) xehed li huwa kien ġie inkarigat sabiex jipprovdi crane fuq is-sit tal-incident biex jitneħħa xi terrapien. Dan b'rabta ma' operazzjoni li kienet għaddejja mid-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili. Miegħu kien hemm tlett (3) haddiema oħra.

Clayton Agius (Fol. 557 et seq) xehed li huwa kien ġie msejjah biex imur jgħin lid-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili għal fejn kienet waqgħet id-dar ta' Miriam Pace f'Santa Venera / Ħamrun. Dan kien fit-tnejn (2) ta'

Marzu 2020. Spjega li huwa kien saq il-crane tal-kumpanija Y & P. Membri tal-protezzjoni civili kienu tawh struzzjonijiet fejn kellu jneħhi l-concrete.

In kontro-eżami x-xhud spjega li l-crane ma kinitx fuq is-sit u huma kienu marru biha għal fuq is-sit wara li seħh l-incident.

In ri-eżami x-xhud qal li huwa kien wasal fuq il-post bil-crane għal xi l-hamsa ta' filgħaxija u baqa' hemm sal-għaxra u nofs ta' filgħaxija (10.30hrs).

Raymond Borg (Fol. 560 et seq) xehed li huwa jaħdem mal-kumpanija Y & P. Huwa kien mar f'Santa Venera f'sit li kien ikkrolla b'vann bl-ghodda biex jagħti assistenza lid-Dipartiment tal-Protezzjoni Civili. Dak li bdew jitolbuh jagħmel tal-Protezzjoni Civili, huwa beda jagħmlu.

PL Mario Buttigieg (Fol. 566) ippreżenta rapport fejn indika li l-ammont ta' ħsarat sofferti fil-vetturi kien ta' € 12,800. Fuq domanda specifika x-xhud spjega li huwa kien wasal għall-valuri tal-vetturi billi mexa mal-policies li biha jimxu s-socjetajiet tal-assikurazzjoni u cioe billi jqis l-year of manufacture u imbagħad minn hemm jagħmel id-depreciation stabbilita.

In kontro-eżami x-xhud indika li huwa kien wkoll għamel rapport fuq tlett (3) ingeni li instabu fis-sit: trakk tal-garr u żewġ diggers. Huwa kien lest mill-inkarigu tiegħu. Spjega li dawn kienu sejrjn jdumu weqfin kienet se tigrilhom ħsara fihom.

Fil-kontro-eżami li sarlu fis-seduta tas-26 ta' Marzu 2021 (Fol. 1006 et seq), ix-xhud qal li waqt l-investigazzjoni beda jqum is-suspett li l-inġenji kienu tressqu. Ikkonferma li mill-indaġni li kien għamel hu, kien ġie stabbilit li fuq in-naħa tal-fond tas-sinjuri Pace kien qiegħed jintuża l-excavator armat bil-musmar. Dan ġie konfermat anke minn tqabbil tad-daqqiet li instabu f'din il-parti tas-sit mad-daqs tal-istess musmar. Ix-xhud kompli jgħid li mill-istess investigazzjoni rriżulta li għalkemm l-excavator bil-musmar kien qiegħed jaħdem man-naħa tal-ħajt tal-konjuġi Pace, l-excavator kien pjuttost f'distanza twila u mhux normali li wiehed jaħdem daqshekk imbiegħed. Il-maximum reach tal-excavator ma kellix għalfejn tintuża f'dik ic-cirkostanza. Din tintuża biss f'kaz li jista' jkun hemm riskju li l-art ta' taht tikkollassa. Il-mod ta' kif kien qiegħed isir it-tħaffir b'dik l-angolatura kien se jwassal biex id-damdima tibqa' diehla fil-pedamenti tad-dar. Meta l-arm tal-excavator tkun close, il-wavelength tad-daqqa mhux se jkun daqshekk b'saħħtu u allura mhux se jkun hemm ir-riskju ta' ħsarat lill-propjeta adjacenti. Mistoqsi biex jispjega għalfejn tal-excavator kien qed jaħdem b'dan il-mod, ix-xhud m'għarafx jgħid. Qal biss li b'dan il-mod min kien qed jaħdem bl-excavator kien qed johloq perikolu għalih u għal terzi.

In ri-eżami, Dr Buttigieg ikkonferma li kullma sab fis-sit kienu żewġ inġenji - excavator bil-bucket u ieħor bil-musmar. Rippers fis-sit ma kienux hemm.

Dr Daniel Vella u Matthew Grima (Fol. 693) xehdu li huma kienu ġabru l-evidenza biex isiru t-testijiet. Għalkemm it-testijiet kienu saru, riedu żmien biex jkunu jistgħu jistudjaw id-data miġbura.

Fis-seduta tat-tnejn u għoxrin (22) ta' Dicembru 2020 Dr Daniel Vella spjega li minn eżami komparattiv li huwa kien għamel bejn il-bicciet tal-aluminju li instab fit-tifrik u dak fuq gaffa partikolari kien rrizulta li l-bicciet kienu identici. Għar-rigward il-bicciet tar-roofing membrane li instab fit-tifrik u fuq il-gaffa, dawn kienu jixxiebhu imma ma kinux identici.

Il-Perit Joe Bugeja (Fol. 708 et seq) ikkonferma bil-ġurament rapport minnu redatt fuq inkarigu tas-Sur Carmelo Pace. Spjega li r-rapport huwa maħdum f'żewġ partijiet: hemm il-parti relatata mal-istruttura li riedet tinbena mill-ġdid wara li jitnaddaf kollox u jsiru pedamenti ġodda. Fih huwa nkluda wkoll d-danni sofferti minn Carmelo Pace. Ix-xhud spjega wkoll li huwa għamel rapport ieħor fuq inkarigu ta' Carmelo Pace (is-sid tas-showroom tal-karozzi).

Il-Perit Daniel Portelli (Fol. 723) ikkonferma bil-ġurament ir-rapport li huwa għamel għan-nom ta' John Sammut in konnessjoni mal-ħsarat li ġew sofferti fil-propjeta tal-istess Sammut. Huwa esebixxa wkoll rapport addizzjonali fejn fih inkluda stima tar-reconstruction tal-garaxx. Huwa ndika wkoll ħsarat ulterjuri li huwa kien innota wara li reġa għamel spezzjoni fl-istess fond tas-sur Sammut.

Fil-kontro-eżami li sarlu fis-seduta tal-25 ta' Frar 2021 (Fol. 995 et seq), ix-xhud ikkonferma li John Sammut kien kellmu fuq il-permess tal-iżvilupp li kien ottjenew l-iżviluppaturi wara li seħħ l-incident. Għalhekk il-method statements kien rahom wara li seħħ l-istess incident.

Fuq mistoqsija tal-Avukat tal-parte civile, ix-xhud wieġeb li hu l-aħħar li kien daħal fil-fond ta' Sammut kien f'Mejju jew Ġunju 2019. Kien ha ritratti tal-post u anke għamel survey għall-fini ta' bejgħ. Imbagħad reġa daħal f' Marzu 2020. Temm jgħid li jekk ikun hemm qasma fil-binja u tara l-frak taħtha, ikun ovvju li din tkun ħarġet ricenti.

Il-Perit Antoine Zammit (Fol. 754 et seq) xehed li huwa jaħdem ma' Infrastructure Malta. Spjega li Infrastructure Malta kienet ingibditilha l-attenzjoni li kien hemm certu perikolu fit-triq u għalhekk kienet intalbet li tieħu azzjoni biex it-triq tingħalaq parzjalment. Dan biex vetturi ma jipparkjawx u ma jkunux qrib il-ħajt tas-sit. Spjega li l-ispejjeż involuti kienu jammontaw għal € 17,831.20.

Prof. Alex Torpiano (Fol. 788 et seq) xehed li huwa kien ġie nominat fl-inkjesta magisterjal. Il-ħajt tal-appoġġ tal-bini waqa' u ġibed is-soqfa miegħu.

Fil-kontro-eżami tiegħu fis-seduta tas-26 ta' Frar 2021 (Fol. 1034 et seq), Prof. Torpiano spjega li jekk ikun hemm xi dubji dwar il-mod ta' kif inhuma l-pedamenti tal-bini adjacenti, wiehed ikun irid isaqsi. Ix-xhud qal li wiehed ried jara eżatt il-ħitan interni tal-post ta' magenb fejn ikun sejjer isir ix-xogħol. La darba taħt ir-residenza tal-konjuġi Pace kien

hemm garaxx u dan ma kellu l-ebda ħajt jidħol go fih, allura dan kellu jkun sinjal bizżejjed biex wiehed joqgħod attent.

In kontinwazzjoni tal-kontro-eżami tiegħu li sar fis-seduta tal-11 ta' Marzu 2021 (Fol 1050 et seq), ix-xhud ikkonferma li minkejja li kien jidher spazju bejn il-ħajt tal-kantun u dak tal-appoġġ huwa xorta kien tal-fehma li l-ħajt tal-appoġġ u cioe dak li waqa' kien imiss direttament mal-ħajt tal-ġnien. Li ġara kien li l-ħajt tal-ġnien kien beda jmil minn fuq u kien għalhekk li kien qed jidher li ma jmissx. Kien għalhekk imbagħad li kienet ittiehdet id-decizjoni li jsirlu lqugh. Għalhekk ma setax b' mod legġer jitqies li kien ħajt indipendenti u jitnehħa.

In ri-eżami, ix-xhud qal li l-Perit Camilleri kellu l-obbligu li fil-method statement jidentifika r-riskji li hemm. Apparti minn hekk ried ikun hemm attenzjoni waqt li jkunu qegħdin isiru x-xogħlijiet. Kompla jispjega li l-haddiema kienu ingħataw struzzjonijiet biex il-ħitan tal-ġnien jinhattu bl-idejn. X'hin gie esegwit ix-xogħol, sabu l-pedament fil-konkos. Dan ma setax jinhatt bl-idejn. Il-haddiema ma ngħatawx struzzjonijiet li kellhom jahdmu mod iehor. Ix-xhud kompla jgħid li din it-tibdila fil-kuntest kellha tiġi evalwata u jingħataw struzzjonijiet differenti. Il-haddiema qabdu u qiesu din il-parti bhala blat u bdew ihaffru bil-musmar. Fil-method statement kien hemm indikat wkoll li sejra tintuża s-sega u sega fuq is-sit ma kienx hemmx. Prof. Torpiano sostna li s-sitwazzjoni ġiet evalwata b' mod legġer wisq.

Rigward il-condition report kompla jgħid li l-iskop tar-rapport skont ir-regolamenti vigenti u li daħlu fis-seħħ fl-2019 huwa li l-perit jagħmel

assessment tal-kundizzjoni strutturali tal-binja biex jifhem x' struzzjonijiet jaghti. Allura r-rapport ma jistax isir minn persuna li ma jkollux idea tal-istruttura. Infatti fir-rapport lanqas biss hemm riferenza għall-pedament.

Eunice Grech Fiorini (Fol. 834A et seq) xehdet li hija giet mitluba tikkonferma jekk kinux saru xi appelli minn sentenzi li ġew esebiti fl-atti ta' dawn il-proceduri u jekk il-multi imposti ġewx imħallsa.

Il-Perit Robert Zerafa (Fol. 845 et seq) xehed li f' Mejju 2019, Carmel Pace (l-armel ta' Miriam Pace) kien kellmu peress li ried parir dwar apertura interna li ried jagħmel fil-binja tiegħu. Huwa għalhekk kien mar fil-post biex jara. Infurmah li ried jagħmel DNO mal-Awtorita tal-Ippjanar. Eventwalment ittieded il-kejl tal-post wkoll. Il-Perit spjega li huwa kien għamel visual inspection tal-post u rriżutla li ma kien hemm l-ebda forma ta' ħsarat fil-fond ta' Pace la minuri u lanqas maġġuri.

Fil-kontro-eżami tal-25 ta' Frar 2021 (Fol. 998 et seq), ix-xhud qal li jista' jkun li kien għadda l-method statements lill-konjuġi Pace. Kompla jgħid li hu ma kellux komunikazzjoni mal-Agenzija tal-Bini dwar dawn il-method statements. Hu ma daħalx fid-dettalji tal-method statement u lanqas tal-permess. L-aktar li kien qieghed jiffoka huwa kif setgħet issir l-apertura li riedu Pace. Dak kien l-inkarigu tiegħu.

Il-Perit Gordon Zammit (Fol. 849 et seq) xehed li huwa kien tqabbad mis-sinjuri Zerafa biex jagħmel spezzjoni tal-fond tagħhom u jelenka l-ħsarat sofferti minnhom wara l-kollass ta' bini li kien seħħ. Huwa zamm żewġ

spezzjonijiet: waħda fis-sebgha (7) ta' April u follow-up fl-erbgha (4) ta' Ġunju. Huwa kkonferma r-rapport redatt minnu.

Fil-kontro-eżami li sar fis-seduta tal-25 ta' Frar 2021 (Fol. 987 et seq), il-Perit Zammit xehed li huwa kien tqabba minn Zerafa wara li hareg il-permess tal-iżvilupp. Spjega li wara li kien sar il-condition report min-naħa tal-iżviluppaturi, Zerafa ma kinix kumentati bl-istess rapport għaliex il-fond tagħhom ma kienx deskritt sew. Allura kien sab pjanta tal-fond tagħhom u għamel deskrizzjoni preciza tal-istess fond u għamel dikjarazzjoni. Dawn imbagħad gew komunikati lill-perit tal-iżviluppaturi. Kompla jgħid li li kieku kien hemm xi nuqqasijiet oħra fil-condition report li għamlu l-iżviluppaturi, huwa kien jinnotahom wkoll. Temm jgħid li huwa kien akkwista kopja tal-method statements li gew sottomessi. Pero ma kienx ikkorrisponda mal-Aġenzija tal-Bini.

Ivor Robinich (Fol. 851 et seq) xehed in rappreżentanza tal-Aġenzija għall-Bini u Kostruzzjoni. Huwa ikkonferma d-dokumenti li huwa hareg mis-sistema tal-Aġenzija. Spjega li bħala sistema l-Aġenzija tuża s-sistema tal-Awtorita tal-Ippjanar.

Fil-kontro-eżami li sar fis-seduta tal-25 ta' Frar 2021 (Fol. 933 et seq), ix-xhud spjega li l-kontenut tekniku tal-method statements ma jiġix evalwat. Hija r-responsabbilita tal-Perit li jstabilixxi x'tip ta' ngenji għandu juża biex isir ix-xogħol. Ikkonferma li l-Aġenzija m'għandha l-ebda forma ta' sistema ta' black listing tal-kuntratturi. Pero' għandha s-setgħa li twaqqaf ix-xogħol u dan tagħmlu billi tohroġ ordni lis-sid ta' fejn ikun qiegħed isir ix-xogħol. Fir-rigward ta' siti li fihom kien qiegħed jaħdem Ludwic

Dimech, tali ordni ta' waqfien ħarġet tlett (3) darbiet. Dan kemm qabel kif wkoll wara l-incident. Tali ordnijiet ta' waqfien ma jìgux pubblikati.

Martin Saliba (Fol. 855 et seq) xehed in rappreżentanza tal-Awtorita tal-Ippjanar. Huwa ikkonferma l-kopja tal-process għall-applikazzjoni PA 6459/19 li jirrigwarda s-sit 1 - 7 fi Triq Antonio Miruzzi, Santa Venera. Spjega li l-Awtorita żzomm il-files b' mod diġitali fejn id-dokumenti kollha jìgu uploaded f' sistema. Il-Perit ta' din l-applikazzjoni kienet il-Perit Roderick Camilleri.

B' referenza għall-commencement notice, ix-xhud spjega li din dahlet u indikat li x-xogħol kellu jibda fl-għoxrin (20) ta' Frar 2020. Ix-xhud spjega li x-xogħol ma setax jibda fl-għoxrin (20) ta' Frar għar-raġuni li l-permess kien ġie publikat fit-tmax (12) ta' Frar 2020 u riedu jgħaddu tletin (30) ġurnata sabiex il-permess jsir finali. Dan għaliex f' dawn it-tletin (30) ġurnata hemm il-possibilita ta' appell. Għalhekk fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020 ma setax isir xogħol fuq is-sit. Ix-xhud spjega wkoll li l-estensjoni tal-garanzija favur il-Building Regulations Office kienet ġiet uploaded mill-Perit Roderick Camilleri fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020 fl-erbgħa u sitta u tletin minuta ta' wara nofsinhar (04.36pm).

Fil-kontro-eżami li sarlu fis-seduta tal-25 ta' Frar 2021 (Fol. 927 et seq), ix-xhud ikkonferma li jekk mal-inkartament ma kienx hemm oġġezzjonijiet għall-iżvilupp, allura jkun ifisser li ma daħlux oġġezzjonijiet. Ix-xhud spjega wkoll li l-permess ikun sospiż sakemm jgħaddi t-terminu tal-appell. Fl-istess waqt pero' hemm artikolu tal-liġi li jgħid li biex ikun

hemm is-sospensjoni tal-permess, trid issir talba f' dan is-sens lit-Tribunal ta' Revizjoni tal-Ambjent u l-Ippjanar.

Spjega wkoll li kien hemm anomalija fis-sens li meta kienet qed timentela' l-commencement notice b'mod elettroniku, din ma kinitx qieghda necessarjament tasal ghand l-Awtorita tal-Ippjanar izda ghand il-Building and Construction Agency. Wara li sehħ l-incident, il-materja kienet giet rettifikata fis-sens li b'mod awtomatiku l-commencement notice tigi mibghuta liz-żewg entitajiet. Temm jghid li l-Awtorita tal-Ippjanar ma' iżzomm l-ebda record ghall-fini ta' black listing ta' kuntratturi.

In kontinwazzjoni tal-kontro-eżami tieghu fis-seduta tas-26 ta' Frar 2021 (Fol. 1003 et seq), Martin Saliba spjega li l-unika verifika li issir mill-Awtorita tal-Ippjanar huwa biss jekk il-bennej indikat fil-commencement notice ghandux licenzja. Ix-xhud indika wkoll li l-Awtorita ma kinitx rceviet il-commencement notice partikolari ghal dan is-sit. Din kienet giet notifikata biss lill-Aġenzija tal-Bini. Kompla jghid li la darba l-permess kien biex iwaqqa' u jibni bil-fors li fil-commencement notice kellu jkun hemm id-dettalji tal-bennej. Il-commencement notice tindika biss li l-permess sejjer jigi attwat. Temm jghid wkoll li bejn l-Awtorita u l-Aġenzija tal-Bini m'hemmx skambju ta' dokumenti.

WPS 424 Abigail Grech (Fol. 862 et seq) ikkonfermat ir-ritratti mehuda minnha fl-atti tal-inkjesta. Spjegat li hija hadmet mas-Surgent Braydon Borg. Ix-xhud esebiet wkoll videos li kienu ittiehdu mis-sit.

Ray Scicluna (Fol. 937 et seq) fil-kariga tiegħu ta' skrivan tal-kamra tar-rappreżentanti ippreżenta żewġ rapporti li ġew imqiegħda fuq il-mejda tal-kamra: wiehed intitolat *Building Industry Technical Committee, April 2020 Internal Discussions of the Committee* u iehor *Building Industry Technical Report*.

Joseph Borg (Fol 1015 et. seq.) xehed li huwa kien il-Health and Safety Officer tas-sit. Kien mar tlett (3) darbiet fuq is-sit qabel ma seħħ l-incident. Bħala safety officer kien imqabbd biex imur jagħmel site visit darba fil-ġimgħa.

Christopher Zarb (fol 1041 et. seq.) għazel li ma jixhidx biex ma jinkriminax ruħu.

Keith Cutajar (fol 1073 et. seq.) xehed b'referenza għall-fatt li kamera li l-aktar li kienet qrib tas-sit tal-kostruzzjoni ma rrekordjatx l-incident. Ix-xhud spjega li għall-ewwel kien issuspetta li kien hemm xi tampering tas-sistema ta' din il-camera partikolari. Din it-tezi pero' ġiet eskluża għar-raġuni li d-DVR kien wiehed antik u kien impossibbli li tidhol fih biex tħassar filmat. Barra minn hekk il-camera kienet qiegħda ssettjata biex tiġbed filmat meta timmarka moviment. Is-sit ta' kostruzzjoni ma kienx indikat bħala area ta' motion sensitivity biex il-camera tiġbed filmat u kien għalhekk li din ma ġibditx filmati tal-incident. Ġie eskluż wkoll il-fatt li xi hadd seta' tefa' l-istess camera peress li din kienet tinsab f'garaxx magħluq, kien hemm kullimkien trab u x'hin dahlu l-esperti tal-Qorti ma kienx jidher li kien dahal xi hadd qabilhom.

Is-Supretendent Robert Vella (*fol 1080 et. seq.*) reġa ġie riprodott u ġie mistoqsi biex jidentifika lil Ludwic Dimech minn ritratti li ġew esebiti fir-relazzjoni ta' Keith Cutajar.

Warren Mansueto (*a fol 1082 et. seq.*) xehed li huwa kien jaħdem bħala aġent ibieġh il-propjeta. Hu u Chris Zarb kellhom il-Qorti. X'hin spiccaw mill-Qorti u Zarb kien sejjer iwassal lil Mansueto lura l-ufficju tiegħu, it-tnejn bdew jittkellmu fuq l-iżvilupp li kien qed isir minn Zarb u oħrajn f'Santa Venera. Mansueto xtaq jara s-sit tal-iżvilupp u għalhekk Zarb qabel waslu l-ufficju ħadu fuq is-sit tal-iżvilupp. Zarb ried jiccekkja wkoll jekk kienx hemm ħaddiema dak il-hin.

Il-Probation Officer Svetlana Bezzina (*fol 1100 et. seq.*) xehdet li hija kienet ġiet nominata biex ttejjji rapport fuq il-Perit Roderick Camilleri. Spjegat li Camilleri qatt ma kellu każijiet il-Qorti. Vizzji ma rriżultawx u huwa f'posizzjoni li jagħmel xogħol fil-komunita. Mistoqsija jekk il-familja Pace insistewx għal xi forma ta' piena partikolari, ix-xhud wieġbet li huma wrew fiducja fil-Qorti li issir ġustizzja.

Il-Probation Officer Sharlet Fabri (*fol 1146 et. seq.*) xehdet li hija kienet ġiet nominata biex ttejjji social inquiry report fuq il-Perit Anthony Mangion. Ix-xhud xehdet li Mangion għamel ħajtu jaħdem ta' Perit u qatt ma kellu kwistjoni legali f'dan l-aspett. Ma rriżultax li jieħu drogi. Għalkemm huwa idoneju għal xogħol fil-komunita, ix-xhud spjegat li hemm il-fattur tal-eta peress li għandu 73 sena.

Ikkunsidrat:

Mill-atti processwali il-Qorti siltet is-segwentti fatti:

- (a) Il-kumpanija MCZMC Developments Limited akkwistat ġnien li jinsab bejn Triq Antonio Miruzzi, Santa Venera u Triq G. Abela Scolaro l-Ħamrun u applikat sabiex tizviluppa f' dan is-sit numru ta' appartamenti u garaxxijiet;
- (b) Il-kumpanija ottjeniet il-permessi relattivi sabiex tagħmel l-izvilupp u mal-ħruġ tal-permess mill-Awtorita tal-Ippjanar mill-ewwel bdiet bl-esekuzzjoni tax-xogħol konsistenti fit-twaqqiegh ta' kmamar li kien hemm, tneħħija tal-ħamrija u anke kxif tal-blat. Dan minkejja li ma kienx għadu għadda t-terminu tal-appell u lanqas kienet giet komunikata l-*commencement notice* lill-Awtorita tal-Ippjanar;
- (c) Filwaqt li fuq naħa minnhom ma kienx hemm bini fuq ix-xaqliba l-opposta l-ġnien kien jasal sa numru ta' residenzi li kien hemm mibnija, fosthom ir-residenza tas-sinjuri Carmel u Miriam Pace, garaxx tas-sur Carmel Pace (id-dealer tal-vetturi) u propjeta ohra b'faccata fuq Triq Antonio Miruzzi tal-konjuġi Zerafa. Bejn il-ħajt tal-appoġġ u l-ġnien kien hemm ħajt ieħor li strutturalment kien maqbud mal-hitant tal-appoġġ tal-konjuġi Pace u tal-garaxx ta' Carmel Pace d-dealer;
- (d) Ghalkemm saru l-condition reports rikjesti sabiex tkun tista' tinhareg il-polza ta' assikurazzjoni, il-condition reports kienu f'qar u

mhux dettaljati u ma daħlux fil-kwistjoni tal-istruttura ta' kif kienu qegħdin mibnija l-ħitan tal-appoġġ vis-a-vis dak tal-ġnien;

(e) Ftit wara li inbeda x-xoġhol kien hemm incident fejn parti mill-bitha ta' Zerafa cediet in vista ta' xoġhol li kien qed isir qrib il-ħajt tal-appoġġ tal-istess bitha. Dan kompla żied l-apprensioni tal-ġirien b' mod partikolari ta' Miriam Pace, li kienet qieghda tibza mill-fatt li kien hemm żvilupp estensiv ħafna qrib id-dar tar-residenza tagħha. Infatti f'xi zmien il-konjuġi Pace kienu anke ikkunsidraw li jbiegħu l-propjeta tagħhom;

(f) Ghalkemm wara dak l-incident, kienet saret laqgħa bejn il-partijiet kollha, l-iskop tal-laqgħa aktar kien biex l-iżviluppaturi jikkonvincu lill-ġirien biex dawn ma jinsistux li tiġi rispettata d-distanza legali aktar milli għal ħaġa oħra. Infatti l-eżitu tal-laqgħa kien li jittiehed *sampling* tal-blat min-nofs is-sit biex wiehed jiddeciedi kif se jipprocedi;

(g) Fit-tnejn (2) ta' Marzu imbagħad haddiema tal-iżviluppaturi hadmu qrib tal-ħajt tal-appoġġ. Wiehed minnhom għamel użu minn gaffa armata bil-musmar u hadem bl-arm tal-gaffa extended. Dan wassal sabiex il-ħajt tal-ġnien ċeda u miegħu ġibed wkoll l-ħajt tal-appoġġ tar-residenza tal-konjuġi Pace u tal-garaxx sottostanti r-residenza tagħha bil-konsegwenza li l-garaxx u r-residenza ta' fuqu ikkrollaw u sfortunatament il-ħajja ta' Miriam Pace giet maħsuda kiesaħ u biered waqt li hija kienet fir-residenza tagħha stess, suppost l-aktar post li għandu jitqies li huwa sigur għall-individwu!!

Il-Qorti issa sejra tgħaddi sabiex tikkunsidra jekk fil-konfront taż-żewġ imputati l-Perit Roderick Camilleri u l-Perit Anthony Mangion tistax tinstab htiġa taht l-artikoli indikati mill-Avukat Ġenerali fin-nota ta' rinviju ta' ġudizzju.

Qabel dan pero din il-Qorti sejra tagħmel xi kunsiderazzjonijiet preliminari fuq dak sottomess fl-atti:

- (a) Il-fatt li intlaħaq arrangament fuq il-kwisjtoni civili naxxenti wkoll rizzultat tal-incident tat-tnejn (2) ta' Marzu 2020 mertu ta' din il-kawza m'huwa bl-ebda mod sejjer jinfluwixxi fuq ir-responsabbilita kriminali o meno tal-individwi involuti. Fi kliem semplici, il-fatt li kien hemm dan l-arrangament ma jista' qatt iwassal biex jelimina responsabbilita kriminali ta' xi individwu jew individwi jekk tirrizzulta li kien hemm tali responsabbilita. Il-Qorti tista' se mai tiehu l-fatt ta' dan l-arrangament in kunsiderazzjoni għall-fini ta' kalibrar ta' piena;
- (b) Din il-Qorti assolutament mhux sejra tidhol fuq dak li jikkoncerna l-individwi l-oħra li oġġezzjonaw li l-każ tagħhom jiġi deciż minn din il-Qorti. Għalhekk il-provi u s-sottomissjonijiet li saru dwar il-mod ta' kif hadmu jew qed jahdmu tali individwi sejr in jiġu skartati kompletament. Kull persuna hija responsabbli għall-azzjonijiet tagħha u trid iġġorr l-konsegwenzi tal-għemil tagħha. Persuna ma tistax tipprova tiskolpa ruhha mill-azzjonijiet u mir-responsabbilita tagħha billi tindika l-karattru refrattarju u n-nuqqas

ta' rispetta lejn il-ligijiet ta' haddiehor. Ghal dan irid jirrispondi dak l-individwu wahdu. Hawnhekk m'ahniex fil-kamp civili fejn jista' jkun hemm l-allokkazzjoni ta' responsabbilita għall-incident fi kwoti partikolari. Fil-kamp penali jew inti kriminalment responsabbli jew m'intix. Il-kuncett ta' divizjoni ta' responsabbilita ma jżistix.

(c) Il-kwistjoni tan-negliġenza kontributorja tal-istat assolutament ma tidholx fil-każ odjern li fuqu trid tiddeciedi din il-Qorti. Apparti l-fatt li negliġenza kontributorja ma twassalx biex telimina responsabbilita kriminali iżda se mai iwassal biss biex dan il-punt jiġi rifless fil-kalibrar tal-piena, negliġenza kontributorja tista' biss tiġi mill-vittma u mhux minn xi terz iehor. F'dan il-każ assolutament ma kien hemm l-ebda forma ta' xi negliġenza kontributorja da parti tal-vittma li fil-hin tal-incident kienet fl-intimita ta' darha u spiccat tilfet hajjitha fl-istess dar. Jekk l-Istat naqasx jew le milli jhars l-inkoluminita fizika ta-cittadini tiegħu, din il-Qorti mhix sejra tidhol fih u lanqas ma tista' tidhol fih għax m'għandhiex il-kompetenza li tagħmel dan. Din il-materja - jekk jista' jingħad li tezisti - trid tiġi diskussa f'fora oħra iżda ċertament mhux quddiem din il-Qorti;

(d) Lanqas ma tirrizulta xi negliġenza kontributorja da parti tal-vittma jew mis-sinjuri Pace. Ghalkemm id-difiza fin-nota ta' sottomissjonijiet tal-Perit Anthony Mangion tipprova tallega li l-hajt tal-appogg tas-sinjuri Pace kien tilef is-sahha tiegħu u li dan ikkontribwixxa b'xi mod għall-kollass, mill-provi teknici li ġew prezentati dak allegat ma jirrizultax. Jekk tabilhaqq kien hemm dak

ravvizat mid-difiza wiehed jistaqsi għalfejn dan ma giex rilevat fil-condition reports li saru. Dan kien aspekk fundamentali li jekk verament kien jezisti kien fl-interess tal-zviluppaturi li jkollhom konozzenza tiegħu. Fi kwalunkwe kaz, mir-rapport peritali ipprezentat mill-Perit tal-konjuġi Pace li inzerta kien mar fir-residenza tagħhom fix-xhur ta' qabel ma seħħ l-incident kif wkoll mill-condition report li sar qabel ma beda l-izvilupp, ma kien hemm lanqas l-icken sinjal ta' xi ħsara strutturali jew għid fil-propjeta.

(e) Rigward il-piz probatorju li għandu jingħata lir-relazzjonijiet peritali ta' periti nominati mill-Qorti, il-posizzjoni legali in materja hija spjegata b' mod mill-aktar car mill-Qorti tal-Appell fis-sentenza tagħha tas-19 ta' Novembru 2001 fil-kawza fl-ismijiet **Calleja vs Mifsud**. Din il-Qorti tqis li dan ir-raġunament għandu japplika wkoll għall-fini ta' proceduri penali:

“Kemm il-kostatazzjonijiet tal-perit tekniku nominat mill-Qorti kif ukoll il-konsiderazzjonijiet u opinjonijiet esperti tiegħu jikkostitwixxu skond il-ligi prova ta' fatt li kellhom bhala tali jigu meqjusa mill-Qorti. Il-Qorti ma kenitx obbligata li taccetta r-rapport tekniku bhala prova determinanti u kellha dritt li tiskartah kif setgħet tiskarta kull prova ohra. Mill-banda l-ohra pero', huwa ritenut minn dawn il-Qrati li kellu jingħata piz debitu lill-fehma teknika ta' l-espert nominat mill-Qorti billi l-Qorti ma kellhiex leggerment tinjora dik il-prova. Hu manifest mill-atti u hu wkoll sottolinejat fir-rikors ta' l-appell illi l-mertu tal-prezenti istanza kien kollu kemm hu wiehed ta' natura

teknika li ma setax jigi epurat u deciz mill-Qorti minghajr l-assistenza ta' espert in materja. B'danakollu dan ma jfissirx illi l-Qorti ma kellhiex thares b'lenti kritika lejn l-opinjoni teknika lilha sottomessa u ma kellhiex tezita li tiskarta dik l-opinjoni jekk din ma tkunx wahda sodisfacentement u adegwatament tinvesti l-mertu, jew jekk il-konkluzjoni ma kenitx sewwa tirrizolvi l-kwezit ta' natura teknika. In linea ta' principju, ghalkemm qorti mhix marbuta li taccetta l-konkluzjonijiet ta' perit tekniku kontra l-konvinzjoni taghha (dictum expertorum numquam transit in rem judicata), fl-istess waqt dak ma jfissirx pero` illi qorti dan tista' taghmlu b' mod legger jew kapriccjuz. Il-konvinzjoni kuntrarja taghha kellha tkun ben informata u bazata fuq ragunijiet li gravament ipoggu fid-dubju dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b' ragunijiet li ma ghandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjoni ta' l-aspett tekniku tal-materja taht ezami ("Grima vs Mamo et noe" – Qorti tal-Appell – 29 ta' Mejju 1998). Jigifieri qorti ma tistax tinjora r-relazzjoni peritali sakemm ma tkunx konvinta li l-konkluzjoni ta' tali relazzjoni ma kienetx gusta u korretta. Din il-konvinzjoni pero` kellha tkun wahda motivata minn gudizzju ben informat, anke fejn mehtieg mil-lat tekniku. ("Cauchi vs Mercieca" – Qorti tal-Appell – 6 ta' Ottubru 1999 ; "Saliba vs Farrugia" – Qorti tal-Appell – 28 ta' Jannar 2000 u "Calleja noe vs Mifsud" – Qorti tal-Appell – 19 ta' Novembru 2001). Il-giudizio dell'arte espress mill-perit tekniku ma jistax u ma ghandux, aktar u aktar fejn il-parti nteressata ma tkunx ipprevaliet ruhha mill-fakolta`

lilha moghtija ta' talba ghan-nomina ta` periti addizzjonali, jigi skartat facilment, ammenokke` ma jkunx jidher sodisfacentement illi l-konkluzjonijiet peritali huma, fil-kumpless kollha tac-cirkostanzi, irragonevoli” – (“Bugeja et vs Muscat et” – Qorti tal-Appell – 23 ta` Gunju 1967).”;

Il-Qorti tqis li r-rwol tal-periti nominati fl-atti tal-inkjesta magisterjali kien wiehed fundamentali għar-risoluzzjoni tal-kaz. Tajjeb li jingħad li l-konkluzjonijiet tagħhom ma ġew newtralizzati bl-ebda prova li ressqet d-difiza u din il-Qorti tara li m’hemmx raġunijiet biex hija tidpartixxi mill-konkluzjonijiet raġġunti mill-istess esperti jew mili tiskartahom.

Dritt tal-espressjoni tal-kelma u mhux abbuz mid-dritt

Illi l-opinjoni pubblika hija importanti hafna sabiex ikun hemm demokrazija shiha f’pajjiz. F’pajjizna m’ghandniex Qrati tal-poplu li jiddeciedu l-kawzi fi Triq ir-Repubblika ‘l barra mill-kolonna tal-bini tal-Qorti jew quddiem xi binja li tospita’ xi wahda mill-istituzzjonijiet ta’ pajjizna.

Ghandna Qrati li dejjem kienu t-tarka tad-drittijiet ta’ dawk kollha li ressqu quddiemhom sabiex titwettaq gustizzja.

Illi tajjeb li gudikant meta jkun qieghed jiddeciedi jiehu kont tal-impatt tar-reat fuq is-socjeta’ u tar-reazzjoni tas-socjeta’ għal dak it-tip ta’ reat izda l-gudikant mhux qieghed hemm sabiex jissodisfa l-ghajta ta’ dawk li, ma’ kull sentenza, tarahom jiktbu fil-gazzetti jew f’xi *blog* fuq l-*internet*

sabiex jikkritikaw kollox u bl-addocc ghax minghalihom li saru issa esperti anke fil-ligi u fil-mod kif is-sentenzi ghandhom jigu finalment decizi. U dan jaghmluh ghaliex jafu li m'hu se jkun hemm l-ebda twegiba ghal dak li jghidu, nkluz fejn hemm abbuz mid-dritt tal-espressjoni hielsa tal-kelma ghaliex gudikant ikollu jibqa' jsoffri fis-silenzju ghax hu prekluz bil-Kodici tal-Etika li jwiegeb ghall-attakki ingusti, insulti u malafama li jsiru.

Illi l-Qorti nnutat li f'dan il-kaz kien hemm min immobiliza l-opinjoni pubblika bil-hafna kummenti li nghataw waqt li kien ghaddej il-kaz u sahsattra l-pubblikazzjoni tal-process verbal li kellhom access ghalih biss il-partijiet, xhur wara li kien pprezentat f'din il-kawza u fi zmien sensittiv meta l-istadju ta' smiegh ta' provi kien wiehed avanzat.

Il-Qorti tirreferi ghad-diskors li ghamel il-President tar-Repubblika Taljan Sergio Mattarella fil-25 ta' Settembru 2018 lil Consiglio Superiore della Magistratura:

*L'attenzione e la sensibilità agli effetti della comunicazione non significa – come tante volte è stato ricordato in tante sedi- orientare le decisioni giudiziarie secondo le pressioni mediatiche né, tanto meno, pensare di dover difendere pubblicamente le decisioni assunte. **La magistratura, infatti, non deve rispondere alle opinioni correnti perché è soggetta soltanto alla legge.** Sono invece doverose la credibilità e la trasparenza del suo agire, che possono essere rafforzate anche da un'adeguata comunicazione istituzionale.*

[Enfasi ta' din il-Qorti.]

Il-Qorti tirreferi ghas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Mario Camilleri et** moghtija fit-30 ta' Lulju 2009 fejn intqal:

“Hu appena necessarju jinghad li gudikant ghandu l-obbligu li jiddeciedi biss skond dak li jkun jirrizulta mill-provi jew mill-atti tal-kawza u li b’ebda mod ma jhalli li l-gudizzju tieghu jigi b’xi mod influwenzat minn konsiderazzjonijiet estraneji ghall-process”.

Il-Qorti tinnota dak li qal Lord Diplock fil-kaz **Horrocks v. Lowe**¹ li:

“In ordinary life it is rare indeed for people to form their beliefs by a process of logical deduction from facts ascertained by a rigorous search for all available evidence and a judicious assessment of its probative value. In greater or in less degree according to their temperaments, their training, their intelligence, they are swayed by prejudice, rely on intuition instead of reasoning, leap to conclusions on inadequate evidence and fail to recognise the cogency of material which might cast doubt on the validity of the conclusions they reach.”

---

¹ Horrocks v. Lowe [1975] A.C. 135, 149

Il-Prim Imhalled Emeritus Vincent Degaetano fis-sentenza **Pulizija v. Maurice Agius** jikkwota lil Lord Justice Lawton fil-kawza **R v. Sargeant**² dwar dan:

“Society, through the courts, must show its abhorrence of particular types of crime, and the only way in which the courts can show this is by the sentences they pass. The courts do not have to reflect public opinion. On the other hand they must disregard it. Perhaps the main duty of the court is to lead public opinion (enfasi ta’ din il-Qorti).

Ikkunsidrat:

Kunsiderazzjonijiet ta’ Natura Legali u l-Applikazzjoni Tagħhom għall-Fatti in Kawża

La darba qeghdin f’forum penali, jinkombi fuq il-Prosekuzzjoni li hija tressaq l-ahjar prova biex tikkonvinci lill-Qorti li l-imputazzjonijiet addebitati lill-imputat huma veri. Dan għaliex kif jghid il-**Manzini** fil-ktieb tieghu **Diritto Penale** (Vol. III, Kap. IV, pagna 234, Edizione 1890): *“Il così detto onero della prova, cioè il carico di fornire, spetta a chi accusa – onus probandi incumbit qui osseruit”.*

Kif kellha l-opportunita` tiddikjara din il-Qorti kif preseduta fi pronuncjamenti precedenti, sabiex imputat jigi ddikjarat hati, l-imputazzjoni dedotta għandha tigi pruvata *oltre* kull dubju ragjonevoli,

---

² R v. Sargeant (1974) 60 Cr. App. R. 74

cioé oltre kull dubju dettat mir-raguni. Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Philip Zammit et** deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-7 ta' Settembru 1994 il-Qorti taghmilha car li mhux kull icken dubju huwa bizzejjed sabiex l-imputat jigi ddikjarat liberat, hemm bzonn li *“dubju jkun dak dettat mir-raguni”*. F' sentenza ohra moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-5 ta' Dicembru 1997 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Peter Ebejer**, dik il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raguni u mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta' dubju. Id-dubji ombra ma jistghux jitqiesu bhala dubji dettati mir-raguni. Fi kliem iehor, dak li l-Gudikant irid jasal ghalih hu, li wara li jqis ic-cirkostanzi u l-provi kollha, u b'applikazzjoni tal-bon sens tieghu, ikun moralment konvint minn dak il-fatt li trid tipprova l-Prosekuzzjoni. Fil-fatt dik il-Qorti ccitat l-ispjegazzjoni moghtija minn **Lord Denning** fil-kaz **Miller vs. Minister of Pension** - 1974 - 2 ALL ER 372 tal-espressjoni *“proof beyond a reasonable doubt”*: *“Proof beyond a reasonable doubt does not mean proof beyond the shadow of a doubt. The law would fail to protect the community if it admitted fanciful possibilities to deflect the course of justice. If the evidence is so strong against a man as to leave only a remote possibility in his favour, which can be dismissed with the sentence ‘of course it is possible but not in the least probable’ the case is proved beyond reasonable doubt, but nothing shall of that will suffice”*.

L-Artikolu 225(1) u l-Artikolu 328(a)(d) tal-Kap. 9

L-artikolu 225(1) tal-Kap. 9 li gie indikat fin-nota ta' rinviju ta' gudizzju tal-Avukat Generali jistabilixxi li: *“Kull min, b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuraġni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tiegħu, jew b'nuqqas ta'*

tharis ta' regolamenti, jikkaġuna l-mewt ta' xi hadd, jeħel, meta jinsab ħati, il-piena ta' prigunerija għal żmien mhux iżjed minn erba' snin jew multa mhux iżjed minn ħdax-il elf sitt mija u sitta u erbgħin euro u sebgħa u tmenin centezmu (11,646.87)."

L-artikolu 328 jistabilixxi li *"Kull min, b'nuqqas ta' ħsieb, bi traskuraġni jew b'nuqqas ta' ħila fl-arti jew professjoni tiegħu, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, jikkaġuna hruq, jew jagħmel xi ħsara jew iħassar jewjgħarraq xi haġa, kif imsemmi f'dan is-Sub-titolu, jeħel, meta jinsab ħati - (a) jekk minħabba f'hekk tigri l-mewt ta' persuna, il-piena stabbilita fl-artikolu 225; (d) f'kull każ ieħor, il-piena ta' prigunerija għal mhux iżjed minn tliet xhur jew il-multa jew il-pieni tal-kontravvenzjonijiet."*

Biex jirriżultaw l-offiżi kontemplati f'dawn iż-żewġ artikoli huwa neċessarju li tirrikorri kondotta volontarja negligenti, konsistenti generikament f'nuqqas ta' ħsieb (imprudenza), negligenza jew traskuraġni, jew ta' ħila (imperizja) fl-arti jew professjoni, jew konsistenti speċifikament fin-nuqqas ta' osservanza tal-liġijiet, regolamenti, u ordnijiet simili. Din trid tkun segwita b'ness ta' kawżalita' minn akkadut dannuż involontarju. Fi kliem **Antolisei**, irid ikun hemm, *"quel rapporto di causalita' che deve intercedere tra la condotta imprudente o negligente e l'evento."*³ Isegwi għalhekk illi fil-materja tal-kolpuż, irid ikun hemm neċessarjament element ta' xi attivita' diretta partikolari li minħabba

---

³ Antolisei F., *Manuale di Diritto Penale - Parte Speciale I*, 14th Edizione (2002), Dott. A. Giuffrè Editore (Milano), p 73. Ara wkoll is-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Jason Friggieri**, deċiża fil-11 ta' Lulju 1995 mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri)

nuqqas ta' ċerta prekawzjonijiet jistgħu jiġu leżi, danneġġjati jew ippregudikati l-interessi ta' terzi persuni.

Fi kliem il-Professor Giuseppe Santaniello, wieħed jista' jitkellem fuq delitt kolpuż *"quando l'evento, anche se preveduto, non e' voluto dall'agente e si verifica a causa di negligenza o imprudenza o imperizia ovvero per inosservanza di leggi, regolamenti, ordini o discipline. Nel reato colposo e' volontaria la condotta del soggetto agente; mentre non e' voluto l'evento."*⁴

Id-definizzjoni mogħtija minn Santaniello hija waħda soġġettiva fis-sens li qed tenfasizza ħafna bħala element fundamentali fid-delitt kolpuż dak tal-prevedibbilita' tal-event mhux volut. Din hija t-teorija klassika u tradizzjonali żviluppata mill-Carrara li anke ġiet abbracċjata mill-Qrati tagħna. Fil-kamp kriminali dan l-element ta' prevedibbilita' jimmanifesta ruħu f' dak li Archbold iqis bħala *"a reckless disregard for the safety of others"*⁵ u huwa proprju dan li jikkostitwixxi n-negligenza kriminali.

Teżisti wkoll it-teorija oġġettiva tad-delitt kolpuż li teskludi kompletament l-element tal-prevedibbilita' u tippunixxi l-event bħala konsegwenza ta' kondotta ta' xi hadd li ma jkunx konformi mal-esiġenzi tad-dritt u tal-liġi. Skond din it-teorija: *"l'evento dannoso e contrario al diritto e' punibile quando esso sia il prodotto immediato o mediato di un atto volontario di un uomo, il quale atto, sebbene non rivolto a un fine antigiuridico, si e' esplicato con mezzi rivelatisi non normali all'idea del diritto."*⁶ Dan kollu

---

⁴ Santaniello G., *Manuale di Diritto Penale*

⁵ Kif ikkwotat fis-sentenza **Il-Pulizija vs Saverina sive Rini Borg et**, deċiża fil-31 ta' Lulju 1998 mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri), Riportata Vol. 82 (IV), p 270

⁶ Ibid.

jirriduċi ruġu għal żewġ elementi prinċipali, u cioè' (a) li l-agent hu l-kawża effiċjenti jew effettiva tal-event; u (b) li l-kondotta tiegħu jew mezz minnu adoperat huwa kontra l-liġi.⁷ Għalkemm kien hemm każijiet limitati fejn il-Qorti tagħna adottaw il-linja oġġettiva, minn analiżi tal-ġurisprudenza jidher li fil-maġġoranza tal-każi ġiet iktar segwita t-teorija sugġettiva li tesiġi l-element tal-prevedibbilita' tal-ħsara jew dannu li jista' jiġi kkawżat mill-agent minhabba l-kondotta tiegħu.

Il-kunċett ta' kulpa fil-qafas ġuridiku kriminali Malti għalhekk jista' faċilment jiġi definit bħala *"kondotta volontarja (azzjoni jew ommissjoni) li tikkawża event antiġuridiku, mhux volut, iżda prevedibbli, b'mod li seta' jiġi evitat bl-użu ta' attenzjoni jew prudenza fi grad normali."*⁸

Fi kliem il-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri) fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Saverina sive Rini Borg et**, deċiża fil-31 ta' Lulju 1998, erba' huma l-elementi essenzjali ta' imġieba kolpuża: (a) azzjoni jew ommissjoni volontarja; (b) event jew akkadut dannuż; (c) ness ta' kawżalita' bejn l-azzjoni (jew ommissjoni) u l-event jew akkadut dannuż; u (d) il-prevedibbilita' u eċċezzjonalment il-previżjoni ta' dan l-event jew akkadut dannuż. Il-Qorti tkompli tispjega li l-konnotat karatteristiku tal-kulpa hu l-prevedibbilita' tal-event dannuż li l-kondotta illegali ta' xi hadd tista' ġġib. Din hija l-kolpa normali jew l-hekk imsejha *la colpa incosciente* a differenza minn dik imsejha *la colpa cosciente* li hija l-kolpa bl-element fiha tal-previst tal-akkadut.

---

⁷ Ara sentenza **Il-Pulizija vs Richard Grech**, deċiża fil-21 ta' Marzu 1996

⁸ Op cit (n 3) p 271

Wiehed jista' jittellem fuq kolpa normali (*incosciente*) dik tal-prevedibbli meta fil-kondotta tal-aġent hemm l-element tan-neligenza, imprudenza, imperizja, jew nuqqas ta' tharis ta' dritt. Min-naħa l-oħra, l-kolpa *cosciente* tirriżulta meta quddiem il-kondotta tal-aġent, l-akkadut dannuż, bħala konsegwenza għal dik il-kondotta, jidher possibbli. B'danakollu l-aġent xorta jwettaq dak l-aġir tiegħu bl-isperanza li dak li hemm possibilta' li jsehħ ma jigrix. M'hemmx dubju li din hija forma ta' kolpa aktar gravi mill-kolpa normali u tista' tgħid li tikkonfina mad-doluż għaliex l-aġent ikollu f'moħħu li l-event dannuż jista' jirriżulta, għalkemm ma jkollux l-intenzjoni speċifika li jridu jsehħ.

Il-kondotta kolpuża tirriżulta minn atti ta' negligenza, imprudenza, imperizja, u non-osservanza ta' liġijiet u regolamenti. L-imprudenza jista' jingħad li tiġi mill-aġir ta' xi hadd mingħajr ma jiehu l-opportuni kawteli; in-negligenza tiġi mid-disattenzjoni u disakkortezza tal-aġent fil-kondotta tiegħu; l-imperizja hija l-forma speċifika tal-kolpa professjonali li fi kliem **Manzini** hija "*inettitudine e insufficienza professionale generali e specifica, nota all'agente, di cui egli vuole non tener conto*".⁹ Il-kolpa tista' wkoll tkun dovuta għan-non-osservanza tal-liġijiet jew regolamenti, bħalma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-awtorita' pubblika dwar xi attivita' determinata u speċifika bl-iskop li tiġi evitata l-possibilta' ta' ħsara u dannu lil terzi persuni.

Ta' min jinnota li għalkemm l-element ta' prevedibbilta' huwa komuni f'kull kondotta kolpuża riziżtanti minn atti ta' negligenza, imprudenza,

---

⁹ Ibid p 272

imperizja u non-osservanza ta' ligijiet u regolamenti, il-livell tagħha ivarja u japplikaw livelli ta' presunzjonijiet differenti. Għar-rigward ta' atti ta' negliġenza, imprudenza u imperizja, l-element tal-prevedibbilita' jista' jiġi eskluż bi provi kuntrarji (*juris tantum*) imma fil-każ ta' non-osservanza ta' ligijiet u regolamenti oħra, il-presunzjoni tal-prevedibbilita' hija waħda *juris et de jure* u m'humiex ammessi provi kuntrarji għall-esistenza tagħha. Dan għaliex huwa każ fejn l-element tal-prevedibbilita' tal-legislatur qiegħed jissostitwixxi dik tal-aġent.

Mill-atti hareġ bl-aktar mod car li l-Perit Roderick Camilleri kien il-perit responsabbli mill-proġett u kien involut fl-istess proġett sa mill-bidu nett tiegħu, kemm għaliex huwa kellu interess fil-kumpanija li kienet qiegħda tagħmel l-izvilupp għax hu kien parti minn din il-kumpanija kif wkoll għaliex kien hu stess li sottometta l-applikazzjoni mal-Awtorita tal-Ippjanar. Il-fatt li hu kien il-Perit involut jammettieh hu stess fl-istqarrija rilaxxata minnu lill-Pulizija fit-tnejn (2) ta' Marzu 2020 kif wkoll tirriżulta mill-istess dokumentazzjoni li giet sottomessa lill-Awtorita tal-Ippjanar u l-Agenzija tal-Bini, senjatament is-site management responsibility form, il-method statement for demolition works u l-method statement for excavation works. Id-dokumentazzjoni kollha giet sottomessa minn Martin Saliba fid-deposizzjoni li huwa ta quddiem il-Maġistrat Inkwirenti fil-kors tal-inkjesta maġisterjali li kienet għaddejja, liema dokumentazzjoni tiffirma parti mill-atti ta' din il-kawza.

Mill-provi irrizulta wkoll li l-Perit Anthony Mangion kien is-site technical officer li gie nominat b'rabta mal-izvilupp tas-sit. Dan jirriżulta mid-dokumenti prezentanti mir-rapprezentant tal-Awtorita tal-Ippjanar.

Għalkemm id-dokumenti għandhom x'jaqsmu mal-Aġenzija tal-Bini, Martin Saliba spjega li l-Awtorita u l-Aġenzija għall-Bini juzaw l-istess sistema elettronika u d-dokumenti jiġu uploaded f' sistema waħda. In oltre d-dokumentazzjoni giet konfermata mill-Kap Ezekuttiv tal-Aġenzija tal-Bini Ivor Robinch. In-nomina tal-Perit Mangion kienet tkopri kemm il-fazi li tikkoncerna x-xogħlijiet ta' demolizzjoni kif wkoll ix-xogħlijiet ta' skavar. Dan il-punt ma ġiex kontestat mid-difiza.

Il-Periti Roderick Camilleri u l-Perit Anthony Mangion ma jistgħux jitqiesu estraneji għal dak li seħh. Huma wkoll - għalkemm b' mod differenti mill-kuntrattur u l-haddiema li kien hemm fuq is-sit - ikkontribwew għall-mewt ta' Miriam Pace kif wkoll għall-ħsarat li ġew arrekat fil-propjetajiet ta' diversi individwi u fl-oġġetti mobbli tagħhom. Din il-Qorti ma tistax taqbel mat-tezi tad-difiza elaborata fin-noti ta' sottmissjonijiet imressqa fis-sens li l-uniku kawza prossima tal-incident kien l-aġir ta' Nicholas Spiteri li għazel li jhaffer bil-musmar vicin il-hajt li ċeda u imbagħad ipprova jaħbi dan il-fatt u saħansitra ħarrekk l-inġenji minn fuq il-post fi sforz sabiex jizgwi lill-investigaturi. L-incident seħh konsegwenza ta' diversi fatturi fosthom in-nuqqasijiet tal-istess Periti li flimkien waslu għall-konsegwenza tragika tal-mewt ta' Miriam Pace u għall-fatt li diversi persuni kellhom kapriccozament jitolqu minn djarhom għax dawn ma baqgħux aktar siguri biex jgħixu fihom. L-aġir ta' Spiteri kien biss kif jgħidu l-Inglizi "*the last straw which broke the camel's back.*" Il-Qorti sejra telabora aktar dwar dan aktar 'l isfel f' din is-sentenza.

Fil-gurament tal-hatra tagħhom li jieħdu l-Periti quddiem il-Qorti tal-Appell f' seduta fil-miftuħ, il-Periti jaħilfu **li huma se jagħmlu fedelment**

u bl-onesta u bir-reqqa kollha d-dmirjiet ta' Perit u mill-ahjar li jafu u jistghu. Fil-kaz in dizamina dan il-gurament ma giex onorat la mill-Perit Camilleri u lanqas mill-Perit Mangion.

Wara li ezaminat fid-dettal l-atti ta' dawn il-proceduri, din il-Qorti tislet dawn il-kunsiderazzjonijiet li kollha jindikaw li kien hemm nuqqasijiet serji da parti tal-Perit Camilleri:

- (a) Fl-ewwel lok il-Perit Camilleri naqas li jagħmel il-condition reports hu u minflok baġhat persuna (lil Ishmael Sciberras) li ma kinitx kwalifikata biex tagħmel tali rapporti hi għax ma kinitx tifhem fl-istruttura. Dan meta suppost il-condition report suppost għamlu l-istess Perit! Għalhekk certu affarijiet ta' importanza strutturali ma ġewx mehuda in kunsiderazzjoni. Il-Perit Torpiano jispjega fid-deposizzjoni tiegħu in kontro-ezami li: "Fil-kuntest tar-regolamenti kif inhuma bħalissa l-condition report huwa l-bazi illi l-perit jagħmel assessment tal-kundizzjoni strutturali issa, mhux tal-finishes, tal-kundizzjoni strutturali tal-binja biex hu jifhem x'instructions irid jagħti. Allura ma tistax tibgħat lil xi hadd li m'għandux idea tal-istruttura, lanqas biss semma' li kien hemm il-pedament, taħt il- . . . . . jigiifieri ma fehemx l-implikazzjonijiet u ma setax jifhem."¹⁰ Il-Professor Torpiano kompla jispjega li: "Jiena naħseb il-perit ma kienx jasal għall-konkluzjoni li jgħid fil-method statement m'hemmx riskju għax il-vertical loads huma zgħar, għax il-punt ma kienx il-vertical loads, il-punt kien il-horizontal loads."¹¹ Infatti ġie

¹⁰ Fol. 1059 tal-proċess. Xhieda in kontro-ezami tal-Professor Alex Torpiano mogħtija fis-seduta tal-11 ta' Marzu 2021.

¹¹ Ibid

injorat dettal partikolari għar-rigward il-garaxx li kien taħt il-binja tal-garaxx tal-konjuġi Pace. Taħt il-binja tal-konjuġi Pace u fit-tul kollu tagħha kien hemm garaxx u ma kienx hemm hitan interni jew pilasti li kienu joffru sostenn addizzjonali għad-dar tagħhom. Dan kien ifisser allura li l-binja ta' fuq kienet qieghda tistrieħ unikament fuq il-ħitan tal-ġnub. Fi kliem l-Professur Torpiano dak kien punt fundamentali li fit-tfassil tal-esekuzzjoni tax-xogħlijiet fis-sit adjacenti kellu jingħata massima importanza. Dan pero ma sehħx mill-Perit Camilleri. Fis-seduta tas-26 ta' Frar 2021, il-Prof. Torpiano spjega hekk:

"Ix-xhud: Dak li jigri meta tkun qed tagħmel din l-operazzjoni jiddependi wkoll fuq il-ħitan interni tal-post ta' hdejk. Jigifieri dan il-kaz partikolari dak li il-bini li waqa' kellu l-garaxx prattikament mingħajr l-ebda ħajt go fih.

Dr Arthur Azzopardi: Il-garaxx jigifieri taħt ir-residenza tas-sinjuri Pace.

Ix-xhud: Il-garaxx li waqa'.

Dr Arthur Azzopardi: Li kien fih il-karozzi.

Ix-xhud: Ezattament. Mentri l-post l-ieħor li seta' kellu, allura dik id-differenza tagħmel id-differenza fil-metodoligija tal-kostruzzjoni tagħmel differenza. U għalhekk jiena għbidt l-attenzjoni għall-fatt li isma' meta tara l-pjanta tinduna li hemm alarm bell. Din hija r-raġuni...

Dr Arthur Azzopardi: Il-pjanta ta' fejn ?

Ix-xhud: Il-pjanti tal-bini ta' hdejk. Jekk tinduna li hemm ħajt twil mingħajr irfid, dik għandha tkun alarm bell u għandek tistudjaha naqra izjed bir-reqqa. Dik hija r-raġuni..."¹²

(b) Fir-relazzjoni tiegħu l-Professor Torpiano daħal f'aktar dettal fuq l-iskop wara l-condition report. Spjega li fit-termini tal-Avviz Legali 136 tal-2019, il-condition report għandu jkollu fost affarijiet oħra: *"pjanta bil-qisien tas-sular ta' taħt il-bini li huwa fiz-zona affetwatha mill-iskav – zona li hija deskritta f'figura 2.1 tal-istess Avviz Legali, bħala dik iz-zona li taqa' ġewwa linja b'angolu ta' 45 grad, mill-punt l-aktar fond tal-iskav anticipat. Jitlob wkoll deskrizzjoni tas-sistema strutturali ta' kif il-pizijiet, f'dik iz-zona, jaslu sal-pendamenti. Ishamel Sciberras ma kienx teknikament kompetenti biex jifhem is-sinifikat tal-presenza tal-irdim taħt il-garaxx – lanqas biss isemmi l-għoli tal-ħitan, aħseb u ara l-possibilita li kien hemm irdim taħt il-garaxx, u s-sinifikat strutturali ta' dan l-irdim – u lanqas ma seta' jifhem is-sinifikat strutturali tal-fatt li l-appoġġ tal-garaxx kien ħajt singlu, b'tul ta' 16.72 metri, mingħajr l-ebda rfid laterali jew pilastri, fuq għoli li kien mhux biss mill-art sas-saqaf tal-garaxx, imma mis-saqaf sal-pedament fuq il-blat – liema pedament ma investigax fejn seta' jkun. Ishmael Sciberras xehed li lanqas kien jaf x'kien il-proġett biswit il-post, għaliex kien jaf il-proġett biss minn Facebook. Skont l-Avviz Legali, huwa kellu bzonn ikun jaf il-fond tal-iskav propost, biex jistudja daww il-binijiet kollha li jaqgħu goz-zona affetwata."¹³*

---

¹² Fol. 1038 tal-proċess, xhieda in kontro-ezami tal-Professor Alex Torpiano.

¹³ Fol. 958 tal-inkjesta dwar l-in genere – relazzjoni tal-Professor Torpiano

Il-Qorti tagħmel tagħha din il-konkluzjoni tal-Professor Torpiano. Camilleri bħala Perit suppost li kien jaf b'dak li tistabilixxi l-ligi; kien wkoll konxju tal-entita tal-izvilupp li kien sejjer isir fis-sit adjacenti. L-obbligu tiegħu bħala Perit tal-proġett kien li jew jagħmel dawn ir-rapporti hu jew tal-anqas jinkariga xi hadd kompetenti biex jagħmel dan u tal-anqas jagħtih informazzjoni dettaljata dwar dak li kellu jiġi investigat. Dan pero ma sarx mill-Perit Camilleri. Il-fatt wkoll li c-condition report kien fjakk mill-informazzjoni u ma sarx in linea ma' dak li jistabilixxi l-istess avviz legali wassal sabiex kwalunkwe struzzjonijiet li kien qeghdin jingħataw mill-Perit Camilleri ma kinux struzzjonijiet bazati fuq kunsiderazzjonijiet korretti ta' dak li verament kien hemm fuq is-sit izda kunsiderazzjonijiet abbazi ta' informazzjoni miġbura b'mod superficjali u li ma kinitx tati stampa cara tas-sitwazzjoni kif verament kienet;

(c) Il-method statements li saru mill-Perit Camilleri kienu foqra fil-kontenut tagħhom u mingħajr dettalji. Infatti kienu neqsin minn kwalunkwe deskrizzjoni tal-metodi li kellhom jintuzaw fix-xogħol. Dawn il-method statements aktar kienu qisu forma ta' templates intiza biex tissodisfa r-rekwiziti tas-socjeta tal-assikurazzjoni u tal-Agenzija tal-Bini milli dokument studjat li ha in kunsiderazzjoni c-cirkostanzi partikolari tas-sit u kif fid-dawl ta' daww ic-cirkostanzi kellu jiġi esegwit ix-xogħol biex ma issirx hsara lill-propjeta ta' terzi persuni. Zball ewlieni tal-istess method statement kien li ha kunsiderazzjoni biss tal-pizijiet vertikali meta kien hemm konsiderazzjonijiet wkoll ta' għafsiet orrizzontali li wiehed ried

izommhom quddiem għajnejh. Dan in vista tal-irdim li kien hemm mal-appoġġ. Il-Perit Camilleri naqas wkoll li jindika kif kien se jizzarma l-ħajt tal-ġnien, meta dan kien aspekk wkoll kruċjali li ried jittiehed in kunsiderazzjoni.

(d) Il-Perit Camilleri evalwa s-sitwazzjoni b' mod legġer wisq. Kif jgħid il-Professor Torpiano, ġie injorat "*s-sinifikat tal-istruttura tal-ħajt tal-ġnien ta' fuq l-istabbilita tal-bini adjacenti.*" Il-Perit Camilleri qies li l-ħajt tal-ġnien u l-ħajt tal-appoġġ tal-konjuġi Pace kienu hitan indipendenti magħqudin b' membrane. Dan meta fil-verita ma kinux indipendenti izda kienu jmissu ma' xulxin. Fir-relazzjoni tiegħu l-Professor Torpiano qies li din kienet konklużjoni azzardata. In fatti meta imbagħad il-ħajt tal-ġnien tnehħa, il-ħajt tal-appoġġ tilef is-saħħa tiegħu u bil-vibrazzjonijiet tal-inġenji dan inbezaq 'l barra u gibed il-binja kollha miegħu bil-konsegwenzi kollha li kulhadd jaf x'kienu;

(e) Fil-method statement ġie indikat li sejjer jintuza trencher għall-iskav tal-blat vicin l-appoggi. Minkejja pero li l-iskav tal-blat biswit l-appoġġi kien beda, trencher fuq is-sit ma deher imkien u l-unici inġenji li kien hemm kienu excavator bil-bucket u excavator armat bil-musmar. Minn investigazzjoni forensika li saret, irrizulta li dawn kienu qegħdin jintuzaw qrib il-ħajt tal-appoġġ li ceda.

(f) Ghalkemm huwa minnu li l-Perit Camilleri ta struzzjonijiet biex il-ħajt tal-ġnien jinħatt bl-idejn, l-istess ħajt kien fih strutturi tal-konkos li ma setgħux jinħattu bl-idejn. Il-fatt li kien hemm dawn l-

istrutturi tal-konkos hareġ fid-deher hekk kif kien tnaddaf is-sit. Pero l-Perit m'għamel l-ebda emenda fil-metodologija dwar kif kienet sejra titneħha din il-parti t'isfel tal-ħajt. Dan wassal għall-konsegwenza li l-haddiema bdew juzaw ingenji biex din il-parti titneħha;

(g) Il-Perit Camilleri awtorizza li jibda x-xogħol meta skont il-liġi stess, il-permess kien għadu sospiz peress li kien għadu għaddej it-terminu tal-appell. Infatti meta sar l-incident lanqas suppost kien beda x-xogħol għax it-terminu tal-appell kien jagħlaq fit-tmax (12) ta' Marzu 2020;

(h) Fil-jiem ta' qabel l-incident traġiku mertu ta' dawn il-proceduri ġia kien seħħ incident ieħor fejn kienet cediet parti mill-ħajt tal-bitha tal-fond tal-konjuġi Zerafa adjacenti għas-sit fejn kien sar l-izvilupp. Dan kellu jkun ta' bizzjejjed pre-avviz jew "eye opener" lill-Perit Camilleri li l-konfigurazzjoni tas-sit ma kinitx necessarjament l-istess kif kien assumu hu u li x-xogħol ried isir aktar bil-galbu. In segwitu għal dak l-incident ma jidher li kienet saret l-ebda rakkomandazzjoni teknika mill-Perit Camilleri u l-laqgħa li inżammet mal-ġirien - li għaliha l-Perit Camilleri kien prezenti - aktar kienet intiza biex l-izviluppatur inkluz il-Perit Camilleri iġagħlu lill-ġirien iħalluhom jaqtgħu flash mal-bini tagħhom għaliex il-liġi tal-ħamsa u sebghin (75cm) centimetru kienet liġi antika li m'għadhiex tapplika fic-cirkostanzi tallum.

In kwantu jirrigwarda l-Perit Anthony Mangion, li kien nominat bhala site technical officer, wkoll kien hemm nuqqasijiet da parti tiegħu. Fit-termini tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 513.06, regolament 3, ufficjal tekniku fuq is-sit huwa persuna li tkun giet ingaġgata sabiex tkun responsabbli għall-infurzar tad-dikjarazzjoni tal-metodu għax-xogħolijiet li jkunu responsabbiltà tal-kuntrattur. Din il-persuna trid tkun prezenti fuq is-sit kull meta jkunu qed jittiehdu decizjonijiet li jaffettwaw ir-riskju ta' hsara lil proprjetà ta' terzi persuni jew korriment lil persuni li jistgħu jiġu kkawżati mix-xogħlijiet.

Mill-provi irrizulta li l-Perit Anthony Mangion kien kompletament assenti f' dak li kien qieghed jigr:

- (a) Fil-laqgħat li kienu saru in segwitu għall-ewwel kollas li kien hemm, il-Perit Anthony Mangion ma kienx prezenti. Dan minkejja li f'dik il-laqgħa - kif sewwasew xehdu d-diversi girien - giet diskussa l-kwistjoni taz-zamma o meno tad-distanza legali. F'dik il-laqgħa kienet qieghda issir diskussjoni fuq affarijiet li jaffettwaw ir-riskju ta' hsara lil proprjetà ta' terzi persuni. Għalhekk il-Perit Mangion kellu l-obbligu li jkun prezenti u ma setax jkun assenti;
- (b) Ma kienx prezenti waqt li kienu qegħdin isiru x-xogħlijiet dakinhar li sehh l-incident. Dan ikkonfermah Erbios Hysa meta spjega li kullma kien hemm fuq is-sit kienu hu u Nicholas Spiteri. Id-difiza targumenta li fl-istess regolamenti m'hemm xejn x'jindika li bhala ufficjali tekniku tas-sit, il-Perit Mangion kellu jkun prezenti l-hin kollu li jkun qieghed isir ix-xogħol. Din il-Qorti pero ma taqbilx. La

darba dan l-ufficjal għandu l-obbligu tal-infurzar tad-dikjarazzjoni tal-metodu necessarjament irid ikun fil-post regolament; ma jistax huwa jenforza l-istess metodu meta huwa jkun assenti minn fuq is-sit ta' kostruzzjoni. L-importanza li huwa jkun fuq is-sit tohrog wkoll mir-regolamenti 10 tal-istess Legislazzjoni Sussidjarja li tagħti s-saħħa li jwaqqaf ix-xogħlijiet jekk ikollu dubju kif għandhom jipprocedu jew jekk ikun hemm ksur tal-istess regolamenti tal-Legislazzjoni Sussidjarja 513.06. Zgur li tali ufficjal ma jistax jagħmel dan jekk ma jkunx fuq is-sit. Possibilment li kieku kien prezenti, ma kienx jawtorizza xogħol bil-martell qrib il-ħajt tal-appogg u possibilment din it-traġedja kienet tiġi evitata. Dan għaliex l-istess method statement kien qed jgħid li xogħol qrib hitan tal-appoggi kellu jsir bi trencher. Kien jinkombi fuq il-Perit Mangion - la darba huwa għazel li jaccetta din il-kariga u dan irrispettivament mill-fatt jekk kienx gie nominat mill-izviluppatur jew mill-kuntrattur - li huwa jzomm kuntatt dirett mal-izviluppatur u mal-kuntrattur dwar ix-xogħlijiet li jkunu sejrini isiru. Kien nuqqas serju da parti tal-istess Perit Mangion li fil-ħin li kien qiegħed isir xogħol qrib tal-hitani tal-appoggi huwa ma kienx prezenti. Li kieku x-xogħol kien għadu sempliciment fl-istadju ta' tindif tas-sit mill-ħamrija forsi wieħed jista' jiskuza l-assenza tal-Perit Mangion minn fuq is-sit. Pero' l-istadju li fih kienu waslu x-xogħlijiet - tenut kont wkoll li fil-granet ta' qabel anke kien hemm kollas ta' ħajt ta' biħħa oħra adjacenti għas-sit - assolutament ma kienx jiggustifika li l-Perit Mangion jkun assenti mis-sit.

In-nuqqasijiet tal-Periti Camilleri u Mangion kienu fattur li flimkien ma' fatturi oħra ikkontribwew għall-incident tragiku fejn tilfet hajjitha Miriam Pace kif wkoll wasslu sabiex gew arrekatu hsarat fil-propjetajiet mobbli u immobbli ta' diversi individwi. L-atti jikkonfermaw li:

- (a) L-mewt ta' Miriam Pace seħhet minhabba asphyxia, rizultat tat-tiġrif tal-bini li waqa' fuqha. Dan hekk kif konfermat mill-espert Dr Mario Scerri kif wkoll mill-patoloġisti Profs Marie Theresa Camilleri u Dr Ali Safraz;
- (b) Id-dar tal-konjuġi Pace spiccat demolita fil-parti sostanzjali tagħha. Kif ġia senjalat din id-dar ma kellha l-ebda hsara strutturali fiha hekk kif ikkonferma l-Perit Robert Zerafa. Huwa kien spezzjona d-dar f' Mejju 2019. Dan kollu ġie konfermat wkoll mill-condition report tar-residenza tal-konjuġi Pace. Ma kienet ġiet riskontrata l-ebda indikazzjoni ta' xi hsara f' din id-dar;
- (c) Spicca wkoll demolit il-garaxx ta' Carmel Pace (id-dealer tal-vetturi) liema garaxx kien jinsab taht ir-residenza tal-konjuġi Carmel u Miriam Pace. Apparti li l-propjeta tiegħu spiccat imġarrfa, spiccaw inqerdu wkoll sitt (6) vetturi, hamsa li kienu tal-istess Carmel Pace id-dealer kif wkoll vettura oħra li kienet ta' Karl Farrugia Wismayer;
- (d) Saret hsara wkoll fir-residenza tal-konjuġi Zerafa kif wkoll fil-propjeta ta' John Sammut, Grace Sammut u Joseph Zammit. Ta'

dawn il-ħsarat ingabu wkoll provi sufficjenti għall-fini tal-proceduri penali.

In kwantu jirrigwarda l-ammont ta' danni u l-ħsarat reklamati, il-Prosekuzzjoni u l-parte civile skarigaw il-livell tal-prova rikjesta minnhom fi proceduri kriminali u dawn il-provi ma gewx kontestati mid-difiza la fil-provi minnhom imressqa u lanqas fin-noti ta' sottomissjonijiet ipprezentanti.

Fid-dawl tal-premess, għalhekk din il-Qorti tqis li l-ewwel u zewg imputazzjonijiet jirrizultaw ippruvati kemm fil-konfront tal-Perit Roderick Camilleri kif wkoll fil-konfront tal-Perit Anthony Mangion.

L-Akkuza Kontemplata taht l-Artikolu 188(1) tal-Kodici Kriminali

L-artikolu 188(1) tal-Kodici Kriminali *“Kull minn, sabiex jikseb xi vantaġġ jew beneficċju għalih innifsu jew għal haddieħor, f’xi dokument maħsub għal xi awtorita pubblika, xjentament jagħmel dikjarazzjoni jew stqarrija falza, jew jagħti tagħrif falz, jehel meta jinstab hati, il-piena ta’ prigunerija għal zmien mhux izjed minn sentejn jew multa.”*

Din il-Qorti tqis li din l-akkuza giet pruvata in kwantu jirrigward biss il-Perit Roderick Camilleri. Dan għar-raġuni li l-Perit Camilleri iffirma hu li għamel il-condition reports tal-propjetajiet adjacenti għas-sit li kien sejjer jiġi zviluppat meta fil-verita dawn saru minn Ishmael Sciberras. Dan gie konfermat bl-aktar mod car mix-xhieda tal-istess Ishmael Sciberras. Il-condition reports kienu parti mid-dokumentazzjoni li giet

sottomessa lill-Aġenzija tal-Bini – li m’hemmx dubju li hija awtorita pubblika – sabiex l-istess Aġenzija tkun tista’ tagħti l-clearances necessarji biex jinbeda x-xogħol fuq is-sit.

Għar-rigward il-Perit Anthony Mangion il-Prosekuzzjoni u l-parte civile ma ġabu l-ebda prova fis-sens li dan għamel xi dikjarazzjoni falza fuq xi dokument intiz għal xi awtorita pubblika. Għalhekk fir-rigward tal-Perit Mangion ma tista tinstab l-ebda htija taħt dan l-artikolu.

L-Akkuzi Kontemplati taħt il-Legislazzjoni Sussidjarja 513.06

Fin-nota ta’ rinviu ta’ ġudizzju l-Avukat Ġenerali indika li tista’ tinstab htija fil-konfront tal-imputati Camilleri u Mangion fir-regolamenti 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 21(3) u 21(5). Minn ezami tal-Legislazzjoni Sussidjarja 513.06, l-artikolu li qiegħed jidentifika liema huma daww ir-reati kriminali in konnessjoni mal-istess Legislazzjoni huwa r-regolament numru 21. Dan jistabilixxi hekk:

21(1) “Kull persuna li taġixxi b’kontravvenzjoni għad-dispożizzjonijiet tar-regolament 6 għandha tkun hatja ta’ reat skont dawn ir-regolamenti u għandha teħel, meta tinstab hatja, multa ta’ mhux aktar minn ħames mitt euro (€500) u fil-każ ta’ reat permanenti, multa oħra ta’ mitt euro (€100) għal kull ġurnata li jkompli r-reat.

(2) Is-sottomissjoni ta’ dikjarazzjoni tal-metodu li, fl-opinjoni tad-Direttur, hija b’mod sinifikanti mhux kompluta meta mqabbla mal-htigiet stabbiliti

f'dawn ir-regolamenti għandha ukoll titqies bħala reat skont is-subregolament (1) u għandha tkun soġġetta għall-multi mnizzla fl-imsemmi subregolament.

(3) Kull persuna li tonqos milli tosserva dikjarazzjoni tal-metodu skont it-termini ta' dawn ir-regolamenti għandha tkun ħatja ta' reat u għandha tehel, meta tinstab ħatja, multa ta' mhux aktar minn għaxart elef euro (€10,000) u fil-każ ta' reat permanenti, multa oħra ta' ħames mitt euro (€500) għal kullgurnata li jkompli r-reat.

(4) Kull persuna li tonqos milli tikkonforma ruħha mad-dispożizzjonijiet ta' avviż ta' infurzar skont it-termini ta' dawn ir-regolamenti jew li twaqqaf l-operat hekk kif mitlub fl-avviżjew litadotta xi miżuri interim mhux bil-permess tad-Direttur jew li b'xi mod ieħor taġixxi bi ksur tar-regolamenti 14 u 15 għandha, tkun ħatja ta' reat skont dawn ir-regolamenti u għandha tehel, meta tinstab ħatja, multa ta' mhux aktar minn ħamsin elf euro (€50,000) u fil-każ ta' reat permanenti, multa oħra ta' elf euro (€1,000) għal kull gurnata li jkompli r-reat.

(5) Kull persuna li tagħmel dikjarazzjoni falza għall-għan ta' dawn ir-regolamenti għandha tkun ħatja ta' reat u għandha tehel, meta tinstab ħatja, multa ta' mhux aktar minn elf u ħames mitt euro (€1,500), mingħajr preġudizzju għal kull piena oħra li l-applikant jista' jehel taht xi liġi oħra.

(6) Minkejja d-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Kriminali, il-proċedimenti rigward reat għal ksur ta' dawn ir-regolamenti humata'kompetenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) jew tal-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex), skont il-każ, u

għandhom ikunu skont id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Kriminali li jirregolaw il-proċedura quddiem dawk il-qrati bħala qrati ta' ġudikatura kriminali.

(7) Minkejja d-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Kriminali, l-Avukat Ġenerali għandu dejjem ikollu jedd għal appell minn kulldeċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) jew il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex), dwar proċedimenti għal kull reat bi ksur ta' dawn ir-regolamenti."

Minn ezami ta' dan ir-regolament huwa car li l-unici reati li qegħdin jikkontemplaw dawn ir-regolamenti huma s-segwenți:

- (a) Ksur tar-regolament 6 li jitkellem dwar l-assikurazzjoni u l-garanzija bankarja, liema regolamenti mhux indikat fin-nota ta' rinviju ta' ġudizzju tal-Avukat Ġenerali;
- (b) Ksur tar-regolament 21(2) li jitkellem dwar sottomissjoni tad-dikjarazzjoni tal-metodu li fl-opinjoni tad-direttur mhix kompluta, liema regolament mhux indikat lanqas fin-nota ta' rinviju ta' ġudizzju;
- (c) Ksur tar-regolament 21(3) li jitkellem dwar nuqqas ta' osservanza tad-dikjarazzjoni tal-metodu;
- (d) Ksur tar-regolament 21(4) li jitkellem dwar nuqqas ta' osservanza ta' ordni ta' infurzar, liema regolament mhux indikat lanqas fin-nota ta' rinviju ta' ġudizzju tal-Avukat Ġenerali;

(e) Ksur tar-regolament 21(5) li jitkellem dwar dikjarazzjoni falza għall-fini ta' dak stabbilit mir-regolamenti.

Għalhekk in-non-osservanza tar-regolamenti 2, 3, 4, 7, 8, 9, u 10 tal-Legislazzjoni Sussidjarja 513.06 per se u b' mod dirett ma jistgħu jattiraw l-ebda sanzjoni penali għaliex il-legislatur mhux qed jattribwixxi responsabbilita penali f'kaz ta' non-osservanza ta' dawn ir-regolamenti. Dan qiegħed jingħad mingħajr preġudizzju għall-fatt li n-nuqqas ta' osservanza ta' regolamenti jista' jwassal għar-reati ta' natura involontarja kontemplati fil-Kap. 9. Allura abbazi tal-principju nullum crimen sine lege, ma tistax tiġi attribwita responsabbilita kriminali fir-rigward ta' ksur per se ta' dawn l-artikoli tal-liġi. Se mai ir-responsabbilita hija waħda civili u amministrattiva u dan skont kif jirrizulta mill-istess Legislazzjoni Sussidjarja.

L-unici zewġ artikoli li din il-Qorti tista' tqis huma r-regolament 21(3) u 21(5) stante li dawn l-artikoli qegħdin jistabilixxu sanzjonijiet penali u ġew indikati fin-nota ta' rinviju ta' ġudizzju tal-Avukat Ġenerali.

Il-Perit Anthony Mangion qiegħed jiġi akkuzat bil-ksur tar-regolament 21(3) tal-Legislazzjoni Sussidjarja 516.03 u cioe dik li naqas li josserva d-dikjarazzjoni tal-metodu. Fit-termini tar-regolament disġha (9), l-ufficjal tekniku tas-sit huwa responsabbli biss għall-infurzar tal-method statement. Il-verzjoni ingliza tal-istess regolamenti tuza l-kelma "enforcement". L-esekuzzjoni vera u propja tal-istess method statement hija f'idejn il-kuntrattur. Fil-fehma tal-Qorti għalhekk huwa biss l-kuntrattur li jista' jinstab ħati ta' dan ir-reat u mhux l-ufficjal tekniku tas-

sit għax l-esekuzzjoni tispetta biss lill-kuntrattur. Infatti l-ufficjal tekniku tas-sit fit-termini tar-regolament għaxra (10) għandu s-saħħa li jwaqqaf ix-xogħlijiet fis-sit jekk jirrizulta ksur tar-regolamenti inkluz għalhekk ta' dak li jirrizulta mill-method statement. Dan aktar ikompli jikkonferma kemm dan ir-reat jista' jirrizulta biss mill-azzjoni tal-kuntrattur. Il-Perit Mangion ma kienx il-kuntrattur tas-sit u allura ma jistax jinstab hati ta' din l-imputazzjoni.

Il-Perit Roderick Camilleri qieghed jiġi akkuzat bl-imputazzjoni taht ir-regolament 21(5) tal-Legislazzjoni Sussidjarja 516.03 u cioe dik li għamel dikjarazzjoni falza għall-fini tar-regolamenti ta' din il-Legislazzjoni. Dan ir-reat wkoll jirrizulta għall-istess kunsiderazzjonijiet li din il-Qorti ġia għamlet b'rabta mal-imputazzjoni marbuta mal-artikolu 188(1) tal-Kap. 9 u li l-Qorti mill-gdid tagħmel riferenza għalihom. Għalhekk il-Qorti wkoll sejra issib htija taht dan l-artikolu. Infatt jista' jitqies li dan ir-reat huwa kompriz u involut fir-reat kontemplat mill-artikolu 188(1) tal-Kap. 9.

KONSIDERAZZJONIJIET DWAR IL-PIENA

Il-Qorti trid tagħmilha cara li f'dan il-kaz barra l-imputati u l-*parte civile* kollha kemm huma, hemm ukoll is-socjeta' Maltija. Il-Qorti filwaqt li tinnota li sar ftehim għall-kumpens għad-danni sofferti minn persuni varji hadd m'għandu jippretendi li l-gustizzja tieqaf hemm. L-ebda tletin bicca tal-fidda m'huma se jgibu lura lil Miriam Pace u dan m'għandux jintesa'. Dan il-pajjiz hawn kultura li l-hajja tkun protetta mill-koncepiment sal-mewt. Il-propjeta' tista' terga' tinbena mill-gdid izda l-

hajja ma tingibx lura. U ghalhekk filwaqt li l-Qorti tipprova tifhem lill-izviluppaturi tal-art u s-sidien tal-ingenji involuti li jkomplu bil-progett tagħhom u jiehdu l-ingenji lura izda dawn iridu jiftakru li l-process mhux ha jintemm illum b' din is-sentenza izda ghad hemm process shih xi jsir ghaliex zewg akkuzati, l-kuntrattur u l-bennej, ghazlu triq ohra kif ikunu gudikati u ghalhekk din il-Qorti ma tistax ittelef li fl-istadju ta' guri jsir access fuq is-sit fejn sehh il-kaz. Dwar it-talbiet li saru f' rikorsi differenti l-Qorti qeghda tipprovdi f' digrieti separati minn din is-sentenza.

Il-Qorti tfakkar f' dak li ntqal¹⁴ fit-tislma lil Miriam Pace fil-5 ta' Marzu 2020:

Aħna nixtiequ wkoll nitolbu ġustizzja għal Miriam, ġustizzja fil-verità. M'ahniex qed nitolbu vendetta imma ġustizzja. U ghalhekk nissaportjaw lill-awtoritajiet tal-Istat fil-hidma tagħhom biex din it-talba tagħna mhux biss jisimghuha imma jwettquha, biex huma ma jhossuhomx wehidhom imma jhossu li għandhom is-sapport ta' kull wiehed u waħda minna. Ghax aħna m'ahniex qed nitolbu hafna affarijiet. Qed nitolbu biss li meta nkunu f' darna, inhossuna safe.

U aħna nitolbu għall-awtoritajiet tal-Istat biex din it-talba ckejkna imma importanti għalina, għal kull wiehed u waħda minna mhux biss jisimghuha imma, kif qalu huma stess, iwettquha b'kull mezz possibbli. L-awtoritajiet jissorveljaw il-bini, ma jridux ikunu faċcata imma jrid ikollhom dak kollu li hemm bżonn biex jagħmlu dmirhom. L-istudji fuq

---

¹⁴ L-omelija tal-Arcisqof Charles J. Scicluna

l-art ta' din il-gżira ckejkna jridu jkunu kompluti biex jgħinu li d-decizjonijiet li jsiru, isiru sew.

[...]

Ma kellhomx l-isfortuna, allaħares li jitilfu lil xi ħadd għażiż, imma inti toħroġ minn darek u tirritorna biex issib borg ġebel, ma nixtiquha lil ħadd. Ma nixtiquha lil ħadd!

Is-socjeta' tistenna mill-professjonisti li jwettqu hidmithom skont il-gurament tal-hatra tagħhom. Ghaliex x'jiswa' li kulhadd isejjahlek b'titlu moghti lilek meta tkun ghaddej mit-triq imbaghad dak mistenni minnek ma twettqux?

Is-socjeta' tipretendi li l-professjonisti u lil dawk li jigwidaw jagħmlu xogħlhom sew skont dak li tipprovdi l-ligi u s-sens komun.

Din is-sentenza qieghda tinghata f'perjodu fejn persuni jgħixu f'ansjeta' u biza' kull meta jara crane jew ingenji ohra fit-toroq tagħhom.

Ghandek persuni li meta jkun se jsir zvilupp qrib il-propjeta' tagħhom jahsbu li wasal l-ahhar tad-dinja għalihom, hemm min ma jkollux mezzi jibqa' fid-dar tieghu jitlob il-gurnata kollha u hemm minn ikollu johroġ minn daru biex jevita' l-periklu.

Ir-regolamenti ghandhom jitharrsu minn kulhadd u hadd fl-ebda awtorita' m'ghandu jibza' mill-cowboys anke jekk jittiehdu mizuri drastici biex tkun protetta l-hajja.

Il-Qrati taghna dejjem saħqu fuq il-principju li l-piena ghandha tkun mezz riformattiv, a skapitu tal-mezz deterrent fil-piena. Fil-fatt fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Stephen Spiteri** moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-tnejn u ghoxrin (22) ta' Settembru 2003, il-Qorti tal-Appell kienet ghamlitha cara li:

“Konsiderata l-piena bhala mezz ta' riforma tal-imputat fl-interess tieghu u tas-socjeta', izjed u izjed din il-piena karcerarja tidher inadatta. Infatti, permezz taghha, tifel ta' kondotta sa issa tajba, u li diga', bil-fatti, wera' soghba tar-reat li ghamel, ser jinxtehet ghal soggorn ma' nies li fil-maggjoranza taghom huma delinkwenti recidivi multipli. B'hekk minflok jigi riformat, hemm il-possibilita' illi huwa jiehu lezzjonijiet fid-delinkwenza ... tara illi huwa opportun illi inehhi l-impressjoni illi l-iskop tal-ligi kriminali u tal-piena huwa biss illi jkun ta' deterrent biex jghallem lil dak li jkun illi 'crime does not pay'. Huwa certament kuncett illi ghamel zmien u kien il-kuncett predominanti, pero llum il-kuncett m'huwiex aktar ta' piena retributtiva, imma ta' sistema restorattiva, fejn anke jekk hu possibbli u safejn hu possibbli, u tenut kont anki tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, kif ukoll tal-precedenti kriminali tal-imputat, isir tentattiv biex mhux biss issir rikonciljazzjoni bejn l-agent tad-delitt u l-vittima li tkun sofriet danni u anke sofferenzi ohrajn, imma anki illi jkun hemm possibilita' illi dak li jkun jigi nformat u jikkonvinci ruhu illi ghandu jsegwi t-triq it-tajba.”

Anke f'kazi fejn kien hemm ir-recidiva, il-Qrati taghna sostnew li l-imputat ghandu jinghata opportunita ohra billi l-piena tkun wahda ridotta: ahseb u ara f'kaz fejn l-imputat jkun *a first time offender*.

Il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenza fl-ismijiet ta' **Il-Pulizija vs Charlot Aquilina**, deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) fis-sebgha (7) ta' Novembru 2008. F'din is-sentenza l-Qorti sahqet fuq il-bzonn, illi persuna ghandha tinghata cans iehor fil-hajja taghha la darba turi car illi hemm ir-rieda ta' bidla. F'dan il-kaz, ghalkemm l-akkuzi kienu ta' natura serja, l-aktar peress illi akkuzat kien recidiv, il-Qorti sahqet illi l-imputat kellu jinghata cans iehor billi tigi mposta fuqu Ordni ta' *Probation*. Ta' min hawn jirraporta b'mod specifiku dak li ikkummentat il-Qorti:

“Ghal finijiet ta' piena il-Qorti kkunsidrat bir-reqqa kollha dovuta is-Social Inquiry Report esebit a fol. 104 et sequitur tal-process minn fejn jirrizulta li l-imputat kellu trobbija instabbli, li huwa kellu problema serja ta' abbuz mid-droga... u li huwa ilu ma jabbuza mid-droga b'mod kontinwu ghal dawn l-ahhar erba' snin... li tul dawn l-ahhar erba' snin kienu qed isiru urine sample tests lill-imputat u dawn dejjem irrizultaw fin-negattiv... Il-Qorti wara li kkunsidrat dan kollu jidrilha li ghalkemm mill-fedina penali tal-imputat jirrizulta li huwa inghata opportunitajiet rega' qabad it-triq il-hazina ghaliex kien ghadu jabbuza mid-droga, irrizulta wkoll li dawn l-incidenti jirrisalu ghal qabel is-sena 2003, u cioe' ghal qabel ma l-imputat beda u ttermina b'success il-programm residenzjali, u ghalhekk l-imputat ghandu jinghata l-ahhar opportunita' sabiex jirrifirma ruhu u jaqbad definittivament it-triq it-tajba spezialment meta wiehed jikkunsidra li illum il-gurnata l-

imputat oltre li ttermina b'success il-programm residenzjali ghandu xoghol stabbli u anki hajja familjari wkoll pjuttost stabbli."

Fis-sentenza, **Il-Pulizija vs Ritmar Hatherly u Justin Farrugia**, deciza mill-Qorti ta' l-Appell fid-9 ta' Ottubru, 2008, il-Qorti, filwaqt li ghamlet referenza ghal xi kazijiet ohra qalet hekk:

"Issa, ghalkemm huwa veru li qorti ghandha dejjem toqghod attenta li ma tizvalutax il-mizuri mhux karcerarji a disposizzjoni taghha b'applikazzjoni taghhom bl-addocc u minghajr ma tiehu kont xieraq tal-antecedenti penali ta' dak li jkun, mill-banda l-ohra s-semplici fatt li persuna tkun precedentement inghatat probation jew conditional discharge ma jfissirx necessarjament li ma tkunx tista', jew li m'ghandhiex, fil-kazijiet li jikkwalifikaw terga' tinghata probation jew conditional discharge jew tigi applikata fil-konfront taghha xi mizura ohra taht il-Kap. 446. F'dan ir-rigward din il-Qorti taghmel referenza ghal dak li nghad fis-sentenza taghha tat-18 ta' Jannar 2001 fl-ismijiet Il-Pulizija v. George Farrugia: "Issa, huwa veru li l-appellat ghandu fedina penali li ftit din il-Qorti rat bhalha. Bizzejjed jinghad li dina l-fedina penali tiehu xejn anqas minn 42 faccata. L-appellat illum ghandu erbghin sena, u f'dawn l-erbghin sena huwa kellu xejn anqas minn 77 kundanna mill-Qrati ta' Gustizzja Kriminali. Kien hemm xi okkazzjonijiet fis-snin sebghin u fil-bidu tas-snin disghin meta l-qrati applikaw fil-konfront tieghu sia l- Artikolu 5 kif ukoll l-Artikolu 9 tal-Kap. 152; il-bqija tal-kundanni, pero`, jinvolvu multi u habs..." Apparti li din il-Qorti ma tistax taqbel ma' l-Avukat Generali fejn dan jghid li s-sitwazzjoni ta' l-appellat hija "irreversibbli" – fil-fehma tal-Qorti hija l-mewt biss li ggib stat jew sitwazzjoni ta' irreversibilita` assoluta – anqas ma tista' din il-Qorti tikkondividi l-

fehma ta' l-Avukat Generali li Ordni ta' Probation hu indikat biss ghal "first offenders" zghazagh. Anke fil-kaz ta' persuna ta' eta` mhux zghira u li forsi hu recidiv, tista' titfacca fil-hajja ta' dik il-persuna a window of opportunity li permezz taghha jkun jista' jinkiser ic-ciklu ta' kundanni u ta' prigunerija."

Fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet ta' hawn fuq u tenut kont is-segwenti u cioe:

- (a) Il-fedina penali tal-imputati hija wahda netta u qatt ma xilfu difrejhom mal-gustizzja;
- (b) L-imputati b'mod partikolari l-Perit Roderick Camilleri irid jipprovdi għall-familja tiegħu u piena karċerarja tista' twassal sabiex jintlaqtu membri oħra tal-familja tiegħu li huma estraneji għall-kaz. Dan hekk kif jirrizulta mis-social inquiry reports li ġew redatti bhala parti minn dawn il-proceduri;
- (c) Ghalkemm il-ħajja li intilfet intortament qatt m'hija sejra tingab lura u l-ebda hlas m'hu se jbidel din ir-realta, il-parte civile ġia ġew rizarciti tad-danni materjali li soffrew.

Din il-Qorti ma tqisx li piena karċerarja effettiva hija idonea f'dan il-kaz u tqis li għandha tapplika d-disposizzjonijiet tal-Kap. 446 l-Att dwar il-Probation b'ordni ta' servizz fil-kommunita' fil-massimu tagħhom flimkien ma' sanzjonijiet penali oħra.

L-Iskwalifika mill-Warrant tal-Perit tal-Imputati

Għalkemm kif ġia indikat aktar kmieni f'din is-sentenza kien hemm nuqqasijiet serji da parti tal-imputati, din il-Qorti ma tqisx li għandha tapplika l-iskwalifika mill-warrant tal-Periti. Dan qed tagħmlu mhux għax kif targumenta d-difiza hemm l-artikolu 13(1) tal-Kap. 390 li jipperkludi lill-Qorti milli tapplika tali skwalifika. L-artikolu 13(1) qiegħed jitkellem minn skwalifiki li jiġu imposti mill-Bord tal-Warrant tal-Periti u mhux mill-Qorti ta' natura kriminali. F'kazijiet simili xorta jsib applikazzjoni l-artikolu 30 tal-Kap. 9. Din il-Qorti pero mhix sejra tapplika dan l-artikolu u dan għar-raġunijiet ġia indikati aktar 'l fuq f'din is-sentenza taħt l-intestatura "Piena".

Ir-Rizarciment tad-Danni

In vista wkoll li jirrizulta li d-danni thallsu u ġew anke esebiti l-ftehim li sar bil-miktub mal-vittmi, din il-Qorti lanqas m'hija sejra tagħmel xi ordni taħt l-artikoli 15A u 532A tal-Kap. 9.

DECIDE

Ghaldaqstant għal dawn il-motivi il-Qorti wara li rat l-artikoli 17, 23, 188(1), 225(1), 328(a), 328(d), 533 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta u r-regolamenti 21(3) u 21(5) tal-Legislazzjoni Sussidjarja 513.06 qieghda issib:

Lill-imputat **il-Perit Roderick Camilleri** hati tal-ewwel (1), it-tieni (2), it-tielet (3) u r-raba' (4) imputazzjonijiet u cioe tal-imputazzjonijiet kollha li gew dedotti fil-konfront tiegħu u qieghda tikkundannah izda minflok taghti piena ta' prigionerija kontrih u wara li rat l-artikolu 11 tal-Kap. 446, qieghda tqieghed lill-hati taht ordni ta' servizz fil-komunita bil-kundizzjoni li jagħmel xogħol bla hlas għal erba' mija u tmenin (480) siegħa f'dak il-post u b'dawk l-arrangamenti li jsiru mid-Direttur tas-Servizzi tal-Probation u Parole u bil-kondizzjonijiet kollha l-oħra imsemmija fid-digriet hawn anness.

A tenur tal-Artikolu 11(4) tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti tiddikjara wkoll li qabel ma emanat tali ordni, hija fissret lill-imputat Roderick Camilleri bi kliem ċar u li jinftiehem, l-effetti tal-ordni ta' servizz fil-komunita kif ukoll tal-kondizzjonijiet kollha elenkati fid-digriet anness ma' din is-sentenza u li f'każ li jonqos milli jikkonforma ruħu ma' dawk l-ordnijiet u dawk il-kondizzjonijiet u/jew f'każ li jagħmel reat ieħor huwa, jista jinghata sentenza għar-reati li tagħhom jinstab hati b'din is-sentenza, nonche l-konsegwenzi li jistgħu jiġu sofferti f'każ ta' nuqqas t'adeżjoni mat-termini tal-ordni hawn fuq imsemmi.

Ai termini tal-Artikolu 11(5) tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti tordna li kopja ta' din is-sentenza u tal-ordni ta' servizz fil-komunita bid-digriet ta' llum stess għandhom jiġu trasmessi minnufih lid-Direttur tas-Servizzi ta' Probation u Parole, lill-Uffiċjal tal-Probation assenjat lill-hati kif ukoll lill-awtoritajiet responsabbli mis-sorveljanza tat-twertieq ta' l-ordni hawn fuq imsemmi.

Il-Qorti qieghda tikkundannah ukoll għaxart' elef ewro (€10,000) multa.

Lill-imputat **il-Perit Anthony Mangion** mhux hati tat-tielet (3), tar-raba' (4), il-hames (5) u s-sitt (6) imputazzjonijiet u għahekk qieghda tilliberah minnhom;

Lill-imputat il-Perit Anthony Mangion hati tal-ewwel (1) u tat-tieni (2) imputazzjonijiet li ġew dedotti fil-konfront tiegħu u qieghda tikkundannah izda minflok taghti piena ta' prigunerija kontrih u wara li rat l-artikolu 11 tal-Kap. 446, qieghda tqieghed lill-Perit Anthony Mangion taht ordni ta' servizz fil-komunita bil-kundizzjoni li jagħmel xogħol bla hlas għal erba' mitt (400) siegħa f'dak il-post u b'dawk l-arrangamenti li jsiru mid-Direttur tas-Servizzi tal-Probation u Parole u bil-kondizzjonijiet kollha l-oħra imsemmija fid-digriet hawn anness.

A tenur tal-Artikolu 11(4) tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti tiddikjara wkoll li qabel ma emanat tali ordni, hija fissret lill-imputat il-Perit Anthony Mangion bi kliem ċar u li jinftiehem, l-effetti tal-ordni ta' servizz fil-komunita kif ukoll tal-kondizzjonijiet kollha elenkati fid-digriet anness ma' din is-sentenza u li f'każ li jonqos milli jikkonforma

ruħu ma' dawk l-ordnijiet u dawk il-kondizzjonijiet u/jew f'każ li jagħmel reat ieħor huwa, jista jingħata sentenza għar-reati li tagħhom jinstab ħati b'din is-sentenza, nonche l-konsegwenzi li jistgħu jiġu sofferti f'każ ta' nuqqas t'adeżjoni mat-termini tal-ordni hawn fuq imsemmi.

Ai termini tal-Artikolu 11(5) tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti tordna li kopja ta' din is-sentenza u tal-ordni ta' servizz fil-komunita bid-digriet ta' illum stess għandhom jiġu trasmessi minnufiħ lid-Direttur tas-Servizzi ta' Probation u Parole, lill-Uffiċjal tal-Probation assenjat lill-ħati kif ukoll lill-awtoritajiet responsabbli mis-sorveljanza tat-twertieq ta' l-ordni hawn fuq imsemmi.

Il-Qorti qieghda tikkundannah ukoll ihallas multa ta' tmient'elef ewro (€8000).

In oltre l-Qorti wara li rat wkoll l-artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta qieghda tikkundanna lill-ħatja sabiex huma jħallsu lir-Registratur tal-Qorti fi kwoti indaqz bejniethom l-ammont ta' dsatax -il elf, mitejn, sitta u disghin Ewro u tletin centezmu (€19,296.30)¹⁵ rapprezentanti nofs

---

¹⁵ Keith Cutajar - €647.84 (a fol 257); Dr. Mario Buttigieg - €950.02 (a fol 581); Dr. Mario Scerri - €480.70 (a fol 202 tal-Inkjesta); Perit Richard Aquilina - €407.69 (a fol 210 tal-Inkjesta); Perit Graham Attard - €211.82 (a fol 227 tal-Inkjesta); LARO Stephen Friggieri - €133.11 (a fol 243 tal-Inkjesta); Keith Cutajar - €1,757.01 (a fol 708 tal-Inkjesta); Av. Mario Buttigieg - €752.13 (a fol 739 tal-Inkjesta); Profs. Marie Therese Camilleri u Dr. Ali Sarfraz - €528.51 (a fol 759A tal-Inkjesta); PC 1285 Graham Cassar Bonaci - €1,064 (a fol 760 tal-Inkjesta); Perit Alex Torpiano - €4,627.61 (a fol 926 tal-Inkjesta); Emanuel Vella - €20,916.18 (a fol 1068 tal-Inkjesta); Dr. Daniel Vella u Matthew Grima - €1,476.89 (a fol 1110 tal-Inkjesta); Heritage Malta - €1,062.00 (a fol 1111 tal-Inkjesta); PC 1111 Bradon Borg - €599.29 (a fol 1128 tal-Inkjesta); WPC 424 Abigail Grech - €2,271.10 (a fol 1137 tal-Inkjesta); Dr. Mario Buttigieg - €706.70 (a fol 1457 tal-Inkjesta) – **Total €38,592.60**

l-ammont tal-ispejjez tal-esperti inkorsi f' dawn il-proceduri u fil-kors tal-atti tal-inkjesta dwar l-in genere.

Dr Joseph Mifsud
Magistrat

Margaret De Battista
Deputat Registratur